

RAPPORT DWAR INVESTIGAZZJONI

Kaž Nru:	K/041
Allegazzjoni:	Użu mhux xieraq ta' fondi pubblici fil-pubblikazzjoni ta' riklami ta' natura politika li dehru f'suppliment tal-gazzetta <i>KullHadd</i>
Bidu tal-Investigazzjoni fuq	2 ta' Frar 2022
Inizjattiva tal-Kummissarju:	
Data ta' Ilment dwar I-Istess	5 ta' Frar 2022
Kaž:	
Ilmentatur:	Dr Robert Aquilina, President, għaqda voluntarja Repubblika
Data ta' Dan ir-Rapport:	1 ta' Ġunju 2022

L-Āġir li Wassal għall-Investigazzjoni

1. Fis-16 ta' Jannar 2022, ħarġet edizzjoni tal-gazzetta *KullHadd* li kienet tinkludi suppliment ta' 32 paġna (anness bħala d-dokument A). Dan is-suppliment kien intitolat "*Robert Abela sentejn Prim Ministru*", b'sotto-titolu li kien jgħid "*Suppliment specjali dwar il-ħidma u l-kisbiet tal-Gvern Laburista minn Jannar 2020 lil hawn*". Is-suppliment kien irriklamat fl-ewwel paġna tal-gazzetta proprja bħala "*Suppliment specjali ta' 32 paġna dwar is-sentejn mill-ħatra ta' Robert Abela bħala Prim Ministru*".
2. Il-gazzetta *KullHadd* tiġi ppubblikata mill-Partit Laburista kull nhar ta' Hadd.
3. 28 paġna minn dan is-suppliment kienu jikkonsistu biss f'riklami ta' ministeri jew entitajiet tal-gvern. Dawn ir-riklami kienu fihom ritratti bil-kultur, slogans, grafiċi u informazzjoni dwar ix-xogħol ta' kull ministeru jew entità, u f'ħafna każei ritratti tal-ministri konċernati.

4. Dawn ir-riklami jidhru li ġew ippubblikati esklussivament f'KullHadd u ma dehret ebda ġabra ta' riklami komparabbli f'ebda gazzetta oħra.
5. Il-ministri u s-segretarju parlamentari li ppubblikaw riklami f'din il-pubblikkazzjoni kienu:
 - i. Chris Fearne, Deputat Prim Ministro u Ministro għas-Saħħha;
 - ii. Roderick Galdes, Ministro għall-Akkommodazzjoni Soċjali (issa Ministro għall-Akkommodazzjoni Soċjali u Affordabbi);
 - iii. Aaron Farrugia, dak iż-żmien Ministro għall-Ambjent, it-Tibdil fil-Klima u l-Ippjanar (issa Ministro għat-Trasport, l-Infrastruttura u l-Proġetti Kapitali);
 - iv. Michael Falzon, dak iż-żmien Ministro għas-Solidarjetà u l-Ġustizzja Soċjali, il-Familja u d-Drittijiet tat-Tfal (issa Ministro għall-Politika Soċjali u d-Drittijiet tat-Tfal);
 - v. Clint Camilleri, Ministro għal Għawdex;
 - vi. Silvio Schembri, dak iż-żmien Ministro għall-Ekonomija u l-Industrija (issa Ministro għall-Ekonomija, il-Fondi Ewropej u l-Artijiet);
 - vii. Anton Refalo, dak iż-żmien Ministro għall-Agrikoltura, is-Sajd, l-Ikel u d-Drittijiet tal-Annimali (issa Ministro għall-Agrikoltura, is-Sajd u d-Drittijiet tal-Annimali);
 - viii. Ian Borg, dak iż-żmien Ministro għat-Trasport, l-Infrastruttura u l-Proġetti Kapitali (issa Ministro għall-Affarijiet Barranin u Ewropej u l-Kummerċ);
 - ix. Carmelo Abela, dak iż-żmien Ministro fl-Uffiċċju tal-Prim Ministro;
 - x. Clifton Grima, dak iż-żmien Ministro għall-Edukazzjoni u l-Isport (issa Ministro għall-Edukazzjoni, l-Isport, iż-Żgħażaq, ir-Ričerka u l-Innovazzjoni);
 - xi. Byron Camilleri, dak iż-żmien Ministro għall-Intern, is-Sigurtà Nazzjonali u l-Infurzar tal-Liġi (issa Ministro għall-Intern, is-Sigurtà, ir-Riformi u l-Ugwaljanza);
 - xii. Julia Farrugia Portelli, dak iż-żmien Ministro għall-Inkluzjoni, il-Kwalità tal-Ħajja u l-Volontarjat (issa Ministro għall-Inkluzjoni, il-Volontarjat u d-Drittijiet tal-Konsumatur);
 - xiii. Owen Bonnici, dak iż-żmien Ministro għall-Ugwaljanza, ir-Ričerka u l-Innovazzjoni (issa Ministro għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u Gvern Lokali);

- xiv. Edward Zammit Lewis, dak iż-żmien Ministru għall-Ġustizzja u l-Governanza;
 - xv. Michael Farrugia, dak iż-żmien Ministru għall-Anzjani u l-Anzjanità Attiva;
 - xvi. Chris Agius, dak iż-żmien Segretarju Parlamentari għall-Kostruzzjoni;
 - xvii. Josè Herrera, dak iż-żmien Ministru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali;
 - xviii. Miriam Dalli, dak iż-żmien Ministru għall-Enerġija, l-Intrapriża u l-Iżvilupp Sostenibbli (issa Ministru għall-Ambjent, l-Enerġija u l-Intrapriża).
6. Nosserva li erba' persuni f'din il-lista m'għadhomx f'kariga eżekuttiva (l-Onor. Carmelo Abela, l-Onor. Chris Agius, l-Onor. Dr Michael Farrugia u l-Onor. Dr Edward Zammit Lewis) filwaqt li Dr Josè Herrera m'għadux deputat parlamentari.
7. Dawk li kienu ministri jew segretarji parlamentari meta ħareġ is-suppliment iżda ma kkummissionawx riklam fi huma l-Prim Ministru Robert Abela; il-Ministri Evarist Bartolo, Clayton Bartolo u Clyde Caruana; u s-Segretarji Parlamentari Deo Debattista, Alex Muscat u Stefan Zrinzo Azzopardi.

IL-Kuntest

8. Fis-17 ta' Marzu 2021 jiena ħriġt rapport dwar l-infiq ta' fondi pubbliċi għal riklamar politiku.¹ A bażi tal-investigazzjoni tiegħi jiena kkonkludejt li dak il-każ kien eżempju čar tal-użu ta' fondi pubbliċi minn ministru għal skopijiet purament personali. F'dan il-każ, il-Ministru in kwistjoni ppubblika riklam ta' paġna sħiħa f'diversi gazzetti. Nofs ir-riklam kien meħud minn ritratt tal-Ministru, stampat bil-kulur, u fin-nofs l-ieħor dehru sitt punti li kkomunikaw informazzjoni ta' ffit sustanza. Fil-qiegħ tal-paġna dehret ukoll l-arma tal-ministeru.

9. F'dak il-każ jiena kkunsidrajt illi minħabba l-kontenut tar-riklam u c-ċirkostanzi tal-pubblikazzjoni tiegħu, ma deherx li r-riklam kien intenzjonat biex verament jikkomunika informazzjoni mill-perspettiva tal-gvern. Mill-provi li rajt, deher illi l-għan tar-riklam kien sabiex il-Ministru jibbenfika minn

¹ Rapport dwar il-każ nru. K/028, maħruġ fis-17 ta' Marzu 2021 u aċċessibbli minn <https://standardscommissioner.com/wp-content/uploads/Commissioner-for-Standards-case-report-K028.pdf>

pubblicità, specjalment minħabba l-prominenza tar-ritratt tal-Ministru u n-nuqqas ta' informazzjoni ta' sustanza. Dan fisser illi l-użu ta' fondi pubblici ma kienx ġustifikat.²

10. F'dak il-każ il-Ministru ammetta illi l-flus għar-riklam kienu gew approvati mis-“Servizz Pubbliku”, li jfisser illi l-uffiċjali pubblici fil-ministeru tiegħu approvaw il-pagamenti relattivi. Jiena kkonkludejt illi dawk l-uffiċjali pubblici ma messhomx tpoġġew f’sitwazzjoni fejn kellhom japprova pagamenti għal-riklam bħal dan.³

11. Jiena rreferejt ir-rapport tiegħi dwar dak il-każ lill-Kumitat Permanenti tal-Parlament għall-Istandards fil-Ħajja Pubblika. Wara d-diskussjoni fil-Kumitat, il-membri tal-Kumitat ivvutaw tnejn favur u tnejn kontra rrakkmandazzjonijiet tiegħi. Iċ-Chairman tal-Kumitat astjena mill-vot, u meta ppubblika l-motivazzjoni għad-deċiżjoni tiegħu kiteb illi:

*Is-Sedja tħoss illi fiċ-ċirkostanzi hija tikkondivid mal-Kummissarju għall-Istandards fil-Ħajja Pubblika, u dan kif effettivament għamel referenza għalih ukoll il-Ministru Edward Zammit Lewis, illi għandu jkun hemm guidelines anke dwar kif jiġu magħmulu l-adverts. Dan sabiex jiġu stabiliti kriterji čari li wieħed għandu jimxi fuqhom biex ikun aktar konfortat illi b'dak li qed jagħmel ma jkunx b'xi mod qed jikser xi regolament tal-istess Kodiċi ta' Etika.*⁴

12. Fid-dawl ta' dan, fit-22 ta' Ĝunju 2021 jiena ppubblikajt abbozz ta' linji gwida intitolati *Guidelines on Government Advertising and Promotional Material*. Dawn il-linji gwida kienu maħsubin biex jindikaw kif jiena deherli li kelli ninterpretar l-Kodiċi ta' Etika għall-Ministri u s-Segretarji Parlamentari f'kaži li jinvolvu riklamar jew materjal promozzjonal tal-gvern. Ippubblifikajthom bħala abbozz sabiex kull min kellu interess, inkluż il-partiti političi, il-gvern u l-pubblika in-ġenerali, seta' jissottometti l-veduti tiegħu dwarhom. Jiena ma rċevejt ebda sottomissjoni li kienet tindika nuqqas ta' qbil mal-linji gwida.

² Rapport dwar il-każ K/028, para 41.

³ Rapport dwar il-każ K/028, para 42.

⁴ Motivazzjoni tal-vot tal-Ispeaker dwar il-Każ K/028 fil-laqgħa tal-Kumitat dwar l-Istandards fil-Ħajja Pubblika tat-28 ta' April 2021, aċċessibbli minn <https://cdn-others.timesofmalta.com/1a8a4fc335646718fefdaa33b4c9e5441612096a.pdf>.

13. Fit-2 t'Awwissu 2021 jiena ppubblikajt il-linji gwida bħala dokument definitiv.⁵ Bgħatt kopja tagħhom lil kull deputat parlamentari permezz ta' ittra datata 6 t'Awwissu 2021 (kopja annessa u mmarkata bħala dokument B), sabiex id-deputati jiġu aġġornati b'dawn l-iżviluppi u jirregolaw ruħhom fid-dawl tal-istess linji gwida. Minn dak iż-żmien 'il quddiem, jiena segwejt l-aktivitajiet tal-ministri u s-segretarji parlamentari sabiex naċċerta jekk humiex qed jimxu mal-linji gwida. Ĝeneralment jidher illi l-ministri u s-segretarji parlamentari ħadu nota tal-linji gwida u qegħdin isegwuhom.

Deċiżjoni li Ssir Investigazzjoni

14. Deherli iż-żda li l-każ preżenti potenzjalment jirrappreżenta eċċeżzjoni għal din il-prattika ta' konformità mal-linji gwida. Għalhekk iddeċidejt li dan il-każ jimmerita investigazzjoni taħt l-artikolu 13(1)(b) tal-Att dwar Standards fil-Ħajja Pubblika (il-kapitolu 570 tal-ligijiet ta' Malta), li jagħtini s-setgħa li nibda investigazzjoni fuq inizjattiva tiegħi stess.

15. L-artikoli relevanti tal-Kodiċi ta' Etika għall-Ministri u s-Segretarji Parlamentari, li jinsab fit-tieni skeda tal-Att, huma dawn li ġejjin:

4.9 Il-Ministri għandhom iżommu separati r-rwoli tagħhom bħala Ministri u bħala Deputati, kif ukoll ir-rwol tagħhom bħala membru ta' partit politiku.

4.10 Il-Ministri għandhom jirrispettaw il-principju tal-imparzialità politika tas-servizz pubbliku.

5.3 Diliġenza – ladarba l-Ministri jamministrax beni pubbliċi, f'isem il-pubbliku inġenerali, għandhom jeżerċitaw l-oġħla livell ta' diliġenzo inkluż fl-infiq ta' fondi pubbliċi, kif ukoll għandhom jaħdmu b'għaqal u bżulija fit-twettiq tad-doveri tagħhom.

7.4 Il-Ministri għandhom jirrispettaw l-imparzialità tas-servizz pubbliku u jaraw illi l-influwenza tagħhom fuq is-servizz pubbliku ma tkunx abbużata. [...]

⁵ Dawn il-linji gwida huma aċċessibbli minn <https://standardscommissioner.com/wp-content/uploads/guidelines-government-advertising-promotional-material.pdf>.

16. Id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi ta' Etika ser jiġu interpretati minni fid-dawl tal-linji gwida li ppubblikajt dwar ir-riklamar tal-gvern, u b'mod speċifiku s-segwenti dispożizzjonijiet:

3.3. *Government advertisements and promotional material should not include any content that is of a partisan nature.*

3.4 *In particular, government advertisements and promotional material should not:*

(a) refer to a political party;

(b) include images or slogans used by a political party or individual politicians; or

(c) make reference to the websites of politicians or political parties or to partisan social media pages.

3.5 *Government advertisements, as distinct from promotional material, should not include the names or photographs of ministers.*

3.11 *Public funding should be directed to the media for advertising purposes on the basis of fair and objective criteria.*

Ilment

17. Permezz ta' ittra datata 5 ta' Frar 2022 (annessa u mmarkata bħala dokument Ċ), Dr Robert Aquilina, President tal-għaqda voluntarja Repubblika (l-Ilmentatur) talabni ninvestiga l-istess materja, u čioè l-infiq ta' flus mill-gvern b'mod dirett u esklussiv mal-mezzi tal-Partit Laburista.

18. Qed nirriproduċi l-kontenut tal-ilment hawn taħt, fejn l-Ilmentatur qajjem is-segwenti punti:

Fuq il-baži tad-deċiżjoni tiegħek fil-każ ta' Carmelo Abela u tar-rakkmandazzjonijiet li għamilt sussegwentement, jidhrilna li jkun ġustifikat li int ukoll teżamina jekk id-diskrezzjoni assoluta li qed jaapplika l-Gvern fl-infiq f'reklamar tikkostitwiex imġieba mhux etika tal-Ministri li qed jieħdu dawn id-deċiżjonijiet.

L-infieg dirett u esklussiv mal-mezzi tal-Partit Laburista mill-anqas jiksru r-rekwiżiż etiku li l-Ministri jevitaw kunflitti t'interess jew li jħawdu r-rwol tagħhom fil-Gvern mal-isħubija tagħhom fil-Partit tagħhom.

Minbarra hekk, il-fatt li l-infiq tal-Gvern isir kollu fuq il-mezzi tal-Partit Laburista jfisser li mezzi oħra ma jgorrux l-istess informazzjoni li l-Gvern hu obbligat li jassigura li tasal għand kulħadd.

Wara r-rapport tiegħek fil-każ ta' Carmelo Abela, intużat l-iskuża viljakka li għalkemm l-aġir tiegħu ma kienx etiku, kellu jkun skansat kull konsegwenza għax ma kienx hemm regola espliċita li kienet tipprojbixxi dak li għamel.

Dakinhar u llum nirrespinġu din l-iskuża għax ebda kodiċi ta' etika ma jista' jipprovd iġħad għal kull ċirkostanza possibbli u aġir kontra l-principji etiċi għandu jsib konsegwenzi indipendentement minn jekk dak l-aġir hux espressament ipprojbit.

Minkejja dan, u waqt li l-Uffiċċju tiegħek għaddej bi sforz m'esperti biex isaħħaħ ir-regolamenti li jagħtu gwida għal imġieba aktar etika nitolbuk tikkonsidra tinkorpora s-sejbiet tiegħek dwar dan il-każ fi kwalunkwe riforma li jogħġibok tirrakkomanda.

Proċedura tal-Investigazzjoni

19. Jiena akkwistajt kopja digħi tal-linji fis-suppliment li deher fis-16 ta' Jannar fl-intjer tiegħu.

20. Fit-2 ta' Frar 2022 jiena ktibt lil kull ministru u segretarju parlamentari li ppubblika riklam fis-suppliment. Ikkwotajtilhom id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi ta' Etika li jidhru fil-paragrafu 15 ta' dan ir-rapport, flimkien mad-dispożizzjonijiet tal-linji gwida li jidhru fil-paragrafu 16. Spjegajt illi d-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi tal-Etika ser jiġu interpretati minni fid-dawl tal-linji gwida.

21. Ma' kull ittra annettejt ukoll kopja tar-riklam li kien ġie ppubblikat rispettivament minn kull ministeru jew entità fis-suppliment.

22. Tlabt lil kull ministru u lis-Segretarju Parlamentari Agius li jispiegawli s-segwenti fid-dawl tal-linji gwida li ħriġti:

- x'kienet ir-raġuni li ddecidew li kellhom jiġu ppubblikati ir-riklami fil-ġurnal, u jekk kinux qed isegwu struzzjonijiet minn barra l-ministeri tagħhom;
- jekk ir-riklami dehrux f'xi ġurnal ieħor;

- kemm kienet l-ispiżza totali fuq ir-riklami da parti ta' kull ministeru, dipartiment jew entità rilevanti, inkluż spejjeż bħall-fotografija u d-disinn;
- min awtorizza l-pagamenti għal dawn l-ispejjeż;
- jekk dawn l-ispejjeż kinux ġustifikati fl-interess pubbliku, u f'tali każ, fuq liema bażi;
- jekk il-pubblikazzjoni tar-riklam kienx jirrispetta l-imparzjalitā tas-servizz pubbliku, ġaladarma skont il-proċedura normali l-ħlas tal-ispejjeż kellu jiġi approvat minn uffiċċjal fis-servizz pubbliku.

23. Innutajt illi fis-17 ta' Jannar 2022, l-Onor. Claudette Buttigieg, deputat parlamentari tal-Oppożizzjoni, issottomettiet mistoqsijiet parlamentari lill-membri tal-Kabinett kollha, inkluż lill-Prim Ministro, fejn staqsiehom is-segwenti:

*Jista' l-Prim Ministro jgħid jekk il-Ministeru tiegħu jew xi entità li taqa' taħt ir-responsabbiltà tiegħu għamlitx reklam fl-edizzjoni tal-gazzetta KullHadd tas-16 ta' Jannar 2022 fl-okkażjoni tas-sentejn mill-ħatra ta' Robert Abela bħala Prim Ministro? Jekk iva, min approva dan ir-reklam u kemm ġie jiswa?*⁶

24. Il-ministri elenkti fil-paragrafu 5 ta' dan ir-rapport irrispondew il-mistoqsija parlamentari fis-seduti parlamentari tat-2, tas-7 u tat-8 ta' Frar. Kull ministru li ppubblika riklam fil-gazzetta (17-il ministru, inkluż wieħed li rrisponda wkoll għas-Segretarju Parlamentari Chris Agius, li kien jaqa' taħtu) irrisponda bl-istess mod:

Ninforma lill-Onorevoli interpellanta li, bħalma jiġri spiss matul is-sena, varji mezzi tal-midja u l-komunikazzjoni jiġu għand il-Ministeru u l-entitajiet tiegħu jitlobuna biex nirreklamaw magħhom dwar ħidma jew servizzi li čittadin jista' jirrikorri għalihom.

⁶ Fil-każ tal-Prim Ministro, il-mistoqsija kienet "Jista' l-Prim Ministro jgħid jekk il-Ministeru tiegħu jew xi entità li taqa' taħt ir-responsabbiltà tiegħu, għamlitx reklam fl-edizzjoni tal-gazzetta KullHadd tas-16 ta' Jannar 2022 fl-okkażjoni tas-sentejn mill-ħatra ta' Robert Abela bħala Prim Ministro? Jekk iva, min approva dan ir-reklam u kemm ġie jiswa?" L-Uffiċċju tal-Prim Ministro rrisponda li l-ebda riklam ħareġ kemm mill-Uffiċċju tal-Prim Ministro, kemm mis-Segretarjat li jaqa' taħtu.

Il-Ministeru u l-entitajiet ta' taħtu jirreklamaw ma' diversi mezzi tal-midja u t-talbiet isiru taħt diversi temi minn mezzi tradizzjonali bħal gazzetti, radjijiet u stazzjonijiet televiżivi, sa dawk aktar moderni, bħal portals, blogs, vlogs u websajts.

Hu d-dmir tagħna li ninfurmaw u nedukaw b'mod ġenerali u mingħajr dawn il-mezzi tal-midja kieku żgur ma kienx jirnexxielna nagħmlu dan. L-approvazzjoni tar-reklamar issir skont il-proċeduri stabbiliti.

Għal dan il-għan intużaw fondi allokat i apposta fil-baġit tal-Ministeru bl-ispiża ta' [kull ministru indika l-ammont li ntefaq] (VAT eskużha).

25. Bejn id-9 u l-14 ta' Frar 2022 jiena irčevejt ittri jew emails mingħand il-ministri kollha imsemmijin 'il fuq u mingħand is-Segretarju Parlamentari Chris Agius, fejn ilkoll kemm huma qalu s-segwenti:

Nirreferi għall-ittra tiegħek tat-2 ta' Frar b'referenza għall-każ hawn fuq imsemmi.

Minħabba pressjonijiet urġenti ta' xogħol inkonnessjoni mal-kariga minni okkupata, ġentilment nitolbok tikkonċedili estensjoni ta' żmien, preferibbilment sa tmiem ix-xahar kurrenti, biex nagħtik tweġiba bit-tagħrif kollu meħtieġ.

26. Jiena weġibt lill-ministri kollha u lis-Segretarju Parlamentari Chris Agius fil-15 ta' Frar 2022. Tajthom l-estensjoni li huma talbu u bgħattilhom ukoll kopja tal-ilment li jiena kont irčevejt mingħand l-għaqda volontarja Repubblika. Tlabthom jinkludu l-vadut tagħhom dwar dan l-ilment fir-risposta tagħhom għall-ittra tiegħi tat-2 ta' Frar.

27. Il-ministri kollha u s-Segretarju Parlamentari Agius reġgħu kitbuli fit-28 ta' Frar. Il-kontenut ta' dawn l-ittri huwa identiku ħlief fejn indikat fis-segwenti:

Nibda billi nikkonferma illi qabel ma ġie rriservat u ppubblikat l-istampat inkwistjoni, ġiet segwita l-proċedura kollha relativa. Dan jgħodd ukoll għall-ħlas tal-istampat ammontanti għas-somma ta' [somma rilevant] (VAT eskużha).

Nikkonferma li dan l-istampat deher biss fuq il-gazzetta inkwistjoni u fuq stedina tal-istess gazzetta. Dan bl-istess mod li, minn żmien għal żmien,

jiġu ppubblikati artikli u stampat ieħor unikament fuq gazzetta waħda, fuq stedina ta' gazzetta, li ma tkunx neċċessarjament il-KulliHadd.

Il-Ministeru jħoss li minn żmien għal żmien għandu jinforma dwar x'ikun qed isir bil-fondi pubblici u jixerred għarfien dwar kumpaniji kurrenti, bħal pereżempju [eżempji ta' xogħol/proġetti ta' kull ministeru].

Għalhekk it-tagħrif mogħti b'dan l-istampat kien tabilhaqq fl-interess pubbliku.

28. L-Onor. Edward Zammit Lewis, dak iż-żmien Ministro għall-Ġustizzja u l-Governanza, ipprovdieti wkoll kopja ta' fattura (annessa bħala dokument D) li tikkonferma l-ammont iddikjarat u li l-ħlas għar-riklam sar mill-Ministeru għall-Ġustizzja.

Konsiderazzjonijiet

29. Mill-fattura pprovduta mill-Onor. Edward Zammit Lewis, kif ukoll mir-risposti tal-ministri kollha u tas-Segretarju Parlamentari Chris Agius fejn stqarrew illi r-riklami nħarġu biex jippromwovu x-xogħol tal-ministeru jew segretarjat parlamentari in kwistjoni, jirriżulta illi l-ħlas għall-pubblikazzjoni tar-riklami suġġett tal-ilment sar permezz ta' fondi pubblici. Dan huwa kkonfermat ukoll mir-risposti tal-ministri għall-mistoqsija parlamentari li saritilhom.

30. Fl-ittra tiegħu kull ministro stqarr li “*għiet segwita l-proċedura kollha relattiva*” fil-pubblikazzjoni tar-riklam u l-ħlas tiegħu. Nifhem li dan ifisser li l-ħlas ġie approvat mis-segretarju permanenti ta' kull ministeru jew minn ufficjal għoli ieħor fis-servizz pubbliku, kif normalment jiġri.

31. It-tabella t'hawn taħt tiġibor l-informazzjoni relevanti li għandi għad-dispożizzjoni tiegħi dwar kull riklam ufficjali li deher fis-suppliment.

<i>Ministro jew segretarju parlamentari</i>	<i>Kemm intefaq fuq ir-riklam</i>	<i>Paġni meħuda mir-riklam</i>	<i>Jinkludix ritratt/i tal-ministru</i>
Carmelo Abela	€700	1	Iva (żgħir)
Chris Agius	€1,100	2	Iva
Owen Bonnici	€1,100	2	Iva
Ian Borg	€700	1	Iva

Byron Camilleri	€700	1	Iva (żgħir)
Clint Camilleri	€1,100	2	Iva (żgħar)
Miriam Dalli	€700	1	Iva (żgħir)
Michael Falzon	€1,100	2	Iva
Aaron Farrugia	€700	1	Le
Michael Farrugia	€2,000	4	Iva
Julia Farrugia Portelli	€1,100	2	Le
Chris Fearne	€700	1	Iva
Roderick Galdes	€700	1	Iva
Clifton Grima	€700	1	Iva
Jose Herrera	€1,100	2	Iva
Anton Refalo	€700	1	Iva (żgħir)
Silvio Schembri	€700	1	Iva
Edward Zammit Lewis	€1,100	2	Iva
<i>Total ta' nfiq:</i>	€16,700		

32. Ta' min wieħed jinnota li f'żewġ kaži hemm diskrepanza bejn l-ammont li ntefaq fuq ir-riklam kif mogħti mill-ministru relevanti fir-risposti tiegħu għall-ittra tiegħi u għall-mistoqsija parlamentari tal-Onor. Claudette Buttigieg.

33. Il-Ministru Aaron Farrugia ikkwota figura ta' €700 fir-risposta li ta lili iżda figura ta' €1,800 fir-risposta parlamentari tiegħu. Din id-diverġenza tirriżulta mill-fatt li huwa wieġeb il-mistoqsija parlamentari kemm għalih innifsu u kemm għas-Segretarju Parlamentari Chris Agius, li kien jaqa' taħtu. Il-figura ta' €1,800 taqbel mar-risposti li tawni separatament il-Ministru Farrugia u s-Segretarju Parlamentari Agius, li nefaq €1,100 fuq ir-riklam tiegħu.

34. Il-Ministru Michael Falzon ikkwota l-ammont ta' €1,100 fir-risposta li ta lili u €2,000 fir-risposta parlamentari tiegħu. Ir-riklam tal-Ministru Falzon kien ta' żewġ paġni u l-ammont ta' €1,100 jaqbel ma' dak imsemmi minn kull ministru ieħor li ppubblika riklam ta' żewġ paġni. Għalhekk jiena se noqgħod fuq l-ammont ta' €1,100 għall-finijiet ta' dan ir-rapport u qed inqis l-ammont ta' €2,000 bħala wieħed żbaljat. Fi kwalunkwe każ id-diskrepanza mhix daqstant sinjifikattiva fid-dawl tal-każ komplexiv.

35. Fl-ittri tiegħi tat-2 ta' Frar 2022 jiena tlabt lil kull ministru jgħidli kemm kienet l-ispipa totali fuq ir-riklam tiegħu, inklu spejjeż bħall-fotografija u d-disinn. Kull ministru semma biss kemm swiet il-pubblikazzjoni tar-riklam, sew fir-risposta tiegħu lili u sew fir-risposta tiegħu għall-mistoqsija parlamentari. Madankollu jidħirli li għandi biżżejjed informazzjoni biex nikkonkludi din l-investigazzjoni, tenut kont li dan il-każ jimmerita konklużjoni bikrija minħabba l-importanza tiegħu.

36. Għandi nikkunsidra tliet domandi in konnessjoni ma' dawn ir-riklami:

- (a) Kellhom jinkludu ritratti ta' ministri?
- (b) Ir-riklami fihom infushom jinkludu kontenut ta' natura partiġġjana?
- (c) Indipendentement minn jekk il-kontenut ta' kull riklam hux partiġġjan jew le, il-fatt li r-riklami dehru biss f'gazzetta tal-partit fil-gvern ifisser li jirrapreżentaw infiq ta' fondi pubblici għal skop partiġġjan?

L-użu ta' ritratti tal-ministri

37. Il-linji gwida li ppubblikajt fit-2 ta' Awwissu 2021 jagħmlu distinzjoni bejn riklami u materjal promozzjonali (bħal per eżempju fuljetti u kartolini li jintbagħtu bil-posta). Ir-riklami u l-materjal promozzjonali tpoġġew f'kategoriji separati b'dan il-mod għaliex ġerti regoli fil-linji gwida japplikaw għal kategorija u mhux oħra.

38. Id-definizzjoni ta' riklamar tal-gvern li tinsab fil-paragrafu 2.2 tal-linji gwida hija s-segwenti:

In these guidelines, “government advertising” means the publication of communications –

- (a) against direct or indirect payment by a ministry or a government department, agency, entity or other body for which a minister is responsible; and*
- (b) in any medium including printed matter, broadcasting by means of wireless telegraphy or wire or both, and electronic media.*

39. M'hemmx dubju li r-riklami uffiċċiali li dehru fis-suppliment tal-gazzetta *KullHadd tas-16 ta' Jannar 2022 jaqgħu f'din id-definizzjoni*. Għaldaqstant il-paragrafu 3.5 tal-linji gwida, li jgħid “*Government advertisements, as distinct from promotional material, should not include the names or photographs of ministers*”, japplika għalihom. Din ir-regola hija maħsuba biex tiżgura li riklam

uffiċċali mħallas minn fondi pubblici ma jintużax bħala pubblicità personali għal xi ministru. Ir-riklami kollha li jinkludu ritratt jew ritratti ta' ministru jew segretarju parlamentari, kif indikat fit-tabella fuq, kisru din id-dispożizzjoni fil-linji gwida.

40. Madankollu, f'ħames kaži fejn it-tabella tindika li r-ritratt jew ritratti huma żgħar, dan ifisser li r-ritratt jew ritratti mhumiex prominenti fir-riklam. F'dawn il-kaži nqis li l-ksur tar-regola 3.5 tal-linji gwida huwa minuri. Li kieku din biss kienet ir-raġuni għalfejn qed inqis li r-riklami jirrappreżentaw ksur ta' etika, kont infitħex li nirriżolvi l-kaž kontra l-ħames ministri in kwistjoni b'sempliċi apologija taħt l-artikolu 22(6) tal-Att dwar Standards fil-Ħajja Pubblika, li jagħtini s-setgħa li nagħlaq kaž jiena jekk il-kaž ikun minuri u jiġi rimedjat b'mod sodisfaċenti.

Kontenut partiġġjan

41. Il-paragrafu 3.5 tal-linji gwida jgħid li riklam uffiċċali m'għandux isemmi ministru b'ismu. Barra minn hekk, il-paragrafu 3.3 tal-linji gwida jgħid “*Government advertisements and promotional material should not include any content that is of a partisan nature.*”

42. Jekk wieħed jeskludi r-ritratti u jikkunsidra biss il-kontenut bil-miktub li fihom ir-riklami, wieħed isib li f'kull riklam hemm informazzjoni dwar inizjattivi meħħuda mill-ministeri u l-entitajiet konċernati. Sakemm dan il-kontenut huwa fattwali, fih innifsu ma jirrendix ir-riklami partiġġjani. Biss, hemm tliet riklam li fil-fehma tiegħi jaqbżu l-linjal bejn kontenut aċċettabbli u kontenut li jaqa' fil-partiġġjaniżmu:

- (a) Ir-riklam tal-Ministru Ian Borg jgħid fost affarijiet oħra “*Niċċelebraw sentejn ta' success taħt it-tmexxija tal-Prim Ministro Robert Abela fil-qasam tal-infrastruttura*”. Dan imur kontra l-paragrafu 3.5 tal-linji gwida billi jsemmi l-Prim Ministro direttament. Barra minn hekk, id-dikjarazzjoni dwar sentejn ta' success f'dan il-kuntest tirrappreżenta ftaħir politiku. Din tamonta għal dikjarazzjoni partiġġjana li mhux postha f'riklam uffiċċali tal-gvern.
- (b) Ir-riklam tal-Ministru Edward Zammit Lewis huwa intitolat “*Sentejn ta' Robert Abela, sentejn ta ħidma bla preċedent fil-qasam tal-ġustizzja*”. Ir-riklam ikompli jgħid “*Sentejn ilu Robert Abela ġie fdat b'kariga tant importanti għal pajjiżna dik ta' Prim Ministro u mexxej tal-Partit Laburista. F'sentejn rebaħ sfidi kbar u ġab riżultati pozittivi għal pajjiżna*.”

Għal darb'oħra qed jissemma l-Prim Ministro b'ismu, u qed jiġi mfaħħar personalment permezz ta' riklam uffiċjali tal-gvern li addirittura jsemmi partit politiku b'ismu. Dan jirrendi riklam uffiċjali tal-gvern qis u riklam ta' partit politiku u jirrappreżenta ksur sfaċċat tal-paragrafi 3.3, 3.5 u 3.5 tal-linji gwida.

- (c) Ir-riklam tas-Segretarju Parlamentari Chris Agius huwa intitolat "*Hidmet is-Segretarju Parlamentari għall-Kostruzzjoni Chris Agius matul dawn is-sentejn taħt it-tmexxija tal-Prim Ministro Robert Abela*". Hawn ukoll qed jinkiser il-paragrafu 3.5 tal-linji gwida billi qed jissemmew b'isimhom is-Segretarju Parlamentari Agius u l-Prim Ministro. Dan it-titlu, flimkien ma' numru ta' ritratti tal-eks Segretarju Parlamentari, juri b'mod ċar illi l-is-kop ewljeni ta' dan ir-riklam kien biex jingħata pubbliċità l-individwu u mhux ix-xogħol tal-gvern.

Infiq ta' fondi pubblici fuq gazzetta tal-partit fil-gvern

43. Il-paragrafu 3.11 tal-linji gwida jgħid "Public funding should be directed to the media for advertising purposes on the basis of fair and objective criteria." Din ir-regola hija maħsuba biex tevita diskriminazzjoni bejn entitajiet tal-midja differenti.

44. Fir-risposta tiegħu kull ministru jsostni li "minn żmien għal żmien, jiġu ppubblikati artikli u stampat ieħor unikament fuq gazzetta waħda, fuq stedina ta' gazzetta, li ma tkunx neċċessarjament il-KullHadd".

45. Ir-regola dwar "fair and objective criteria" ma tfissirx li kull riklam uffiċjali bilfors għandu jiġi ppubblikat fil-mezzi kollha tal-midja. Ministeru jista' jkun selettiv fit-tqassim tar-riklami, basta jagħmel dan skont kriterji oġġettivi u raġonevoli. Per eżempju, ikun ġustifikabbli jekk riklam li huwa intenzjonat għal udjenza speċjalizzata jidher biss f'pubblikazzjoni immirata lejn dik l-udjenza. Bl-istess mod, jekk gazzetta partikolari toħroġ suppliment dwar qasam partikolari, ikun ġustifikabbli li l-ministeru risponsabbli għal dak il-qasam jippubblika riklam f'dak is-suppliment.

46. Dan ir-raġunament iżda ma jaapplikax fil-każ preżenti għaliex is-suppliment tal-gazzetta *KullHadd* tas-16 ta' Jannar 2022 kellu skop manifestament politiku u partiġġjan. L-iskop tas-suppliment kien li jfaħħar mexxej politiku u jiċċelebra l-anniversarju ta' sentejn minn mindu assuma t-tmexxija. Suppliment bi skop manifestament politiku u partiġġjan bħal dan ma kellux jiġi appoġġjat u sostnut minn riklam uffiċjali mħallsa minn fondi pubblici.

Jekk wieħed iħares lejn is-suppliment fl-intier tiegħu, jieħu l-impressjoni illi din il-pubblikazzjoni saret bl-appoġġ sħiħ u ufficjali tal-gvern. Dan jirrapreżenta t-thassir tal-linjal li tissepara gvern minn partit u ma nista' nsib ebda ġustifikazzjoni għalihi.

47. Diffiċli li wieħed jevita l-konklużjoni li l-pubblikazzjoni ta' riklami ufficjali f'dan is-suppliment kien mekkaniżmu biex organu tal-partit fil-gvern jiġi sussidjat permezz ta' fondi pubblici.

Konklużjonijiet

48. Kif ghedt fl-ittra tiegħi lill-Ispeaker u d-deputati parlamentari tas-6 ta' Awwissu 2021, il-linji gwida li jiena ppubblikajt dwar riklami tal-gvern ma jirrapreżentawx regoli ġodda fihom infushom. Il-linji gwida jindikaw kif bi ħsiebni ninterpretar r-regoli eżistenti fil-kodiċi ta' etika tal-ministri u l-kodiċi li japplika għall-persuni ta' fiduċja jekk ikolli kaž li jinvolvi riklami jew materjal promozzjonali mħallas minn fondi pubblici.

49. Għaldaqstant, il-konsiderazzjonijiet dwar l-applikazzjoni tal-linji gwida fil-kaž hawn taħt eżami jwasslu għal konklużjonijiet dwar jekk inkisrux xi dispożizzjonijiet tal-kodiċi ta' etika ministerjali.

50. Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, hija l-konklużjoni tiegħi li t-tmintax-il ministru, eks ministru u eks segretarju parlamentari li jissemmew f'dan ir-rapport kisru l-artikoli 4.9, 4.10, 5.3 u 7.4 tal-kodiċi ta' etika ministerjali permezz tar-riklami ufficjali li huma ppubblikaw fis-suppliment tal-gazzetta *KullHadd tas-16* ta' Jannar 2022.

51. Il-gazzetta *KullHadd* kellha kull dritt toħroġ suppliment ta' din in-natura, iżda l-ministri konċernati ma messhomx nefqu fondi pubblici biex jappoġġjaw is-suppliment kif effettivament ġara. Dan l-infiq, li jammonta għal total ta' €16,700, jirrapreżenta nuqqas ta' separazzjoni bejn l-irwol ta' ministru u ta' membru ta' partit politiku (art. 4.9) u użu ħażin ta' fondi pubblici (art. 5.3). Jirrapreżenta wkoll ksur tal-principju ta' imparzialità tas-servizz pubbliku (art. 4.10 u 7.4) għaliex infiq minn ministeri jiġi approvat minn ufficjali għolja fis-servizz pubbliku, li allura tpoġġew f'sitwazzjoni fejn kellhom japprova infiq ta' fondi pubblici għal skop politiku.

52. Fil-kaž tal-Ministri Aaron Farrugia u Julia Farrugia Portelli, din l-imġiba hija attenwata mill-fatt li ma nkludewx ritratti tagħhom stess fir-riklami

ikkummissjonati minnhom. L-istess jgħodd ukoll għall-Ministri Byron Camilleri, Clint Camilleri, Miriam Dalli u Anton Refalo, kif ukoll tal-eks Ministru Carmelo Abela, li ma kellhomx ritratt prominenti.

53. Mill-banda l-oħra, din l-imġiba hija aggravata fil-każ tal-Ministru Ian Borg, u b'mod partikolari tal-eks Ministru Edward Zammit Lewis u l-eks Segretarju Parlamentari Chris Agius, minħabba n-natura partiġġjana tar-riklami tagħhom.

54. Nirrikonoxxi li l-prattika li jintużaw fondi pubblici biex tingħata pubblicità lill-ministri kienet teżisti taħt gvernijiet differenti. Biss, kif għedt diversi drabi, l-ghan tal-uffiċċju tiegħi hu li jagħti kontribut biex issir bidla fil-kultura u biex jogħlew l-istandards fil-ħajja pubblika. Ma jkunx kompatibbli ma' dan il-ghan jekk pratti ħażiena jiġu skużati u perpetwati bl-iskuża li ilhom fis-seħħ. Għalhekk kien inkoragiġanti l-fatt li sakemm inqala' l-każ preżenti, il-linji gwida li jiena ħriġt kienu qiegħdin jiġu segwiti mill-ministri. Daqstant ieħor huwa diżappuntanti li l-linji gwida ma gewx segwiti fil-każ preżenti.

55. Dan ir-rapport qed jiġi mgħoddi lill-Kumitat għall-Istandards fil-ħajja Pubblika skont kif maħsub fl-artikolu 22(3) tal-Att dwar Standards fil-ħajja Pubblika għal kwalsiasi azzjoni li jidhirlu xieraq ai termini tal-artikoli 27 u 28 tal-istess Att.

56. Sta għall-Kumitat li jiddeċiedi x'rimedju huwa xieraq skont l-artikolu 28 tal-Att, jekk jaqbel ma' dan ir-rapport skont l-artikolu 27(3). Biss, ta' min wieħed josserva li fil-House of Commons tar-Renju Unit, hija l-prattika li jekk deputat jinstab li għamel użu hażin minn riżorsi pubblici, huwa jintalab iħallas lura lill-istat l-ispejjeż involuti.

57. Jiena konxju li Dr Josè Herrera m'għadux jaqa' taħt l-Att dwar Standards fil-ħajja Pubblika billi m'għadux deputat parlamentari. Fil-11 ta' Jannar 2021 l-Ispeaker tal-Kamra tad-Deputati ta rulling⁷ fejn qal li ma jistgħux jiġu imposti sanzjonijiet taħt l-artikolu 28 tal-Att fuq persuni li m'għadhomx jaqgħu taħt l-Att. Dan iżda la jaffettwa s-setgħat ta' investigazzjoni tiegħi taħt l-artikoli 13 u 19 tal-Att, u lanqas is-setgħa tal-Kumitat stess taħt l-artikolu 27 li jikkunsidra rapporti mressqa minni. Tant hu hekk li fil-każ li wassal għar-ruling tal-Ispeaker,

⁷ Ruling nr. 56 tat-Tlettax-il Leġiżlatura, aċċessibbli minn <https://parlament.mt/media/110039/s-413-11012021-applikabilita-ta-sanzjonijiet-lil-eks-mps-standards.pdf>.

il-Kumitat ikkunsidra r-rapport tiegħi⁸ u adottah, jiġifieri qabel mal-konklużjoni tiegħi li f'dak il-każ kien hemm ksur ta' etika. Għalhekk inħoss li xorta għandi nirreferi l-każ ta' Dr Herrera lill-Kumitat bħala wieħed mill-persuni li huma s-suġġett ta' dan ir-rapport.

58. Skont il-proċedura miftehma fil-Kumitat fit-2 ta' April 2019, jiena miniex se nippubblika dan ir-rapport f'dan l-istadju, iżda se ninforma lill-Ilmentatur u lil dawk li ġew investigati li jiena pprezentajt ir-rapport lill-Kumitat. Skont l-istess proċedura jiddeċiedi l-Kumitat meta għandu jirrilaxxa dan ir-rapport, iżda r-rakkmandazzjoni tiegħi hi li l-Kumitat għandu jirrilaxxa r-rapport fl-iqsar żmien prattikabbli fl-interess tat-trasparenza.

Dr George Marius Hyzler
Kummissarju għall-Istandards fil-Ħajja Pubblika

⁸ Rapport dwar il-każ K/022, aċċessibbli minn <https://standardscommissioner.com/wp-content/uploads/Commissioner-for-Standards-case-report-K022.pdf>.

Dokumenti Annessi

- Dokument A Is-suppliment li deher fil-gazzetta *KullHadd fis-16 ta' Jannar 2022.*
- Dokument B Ittra datata 6 ta' Awwissu 2021 li permezz tagħha l-linji gwida dwar riklami u materjal promozzjonali tal-gvern intbagħtu lil kull deputat fil-Parlament.
- Dokument Ċ Ilment datat 5 ta' Frar 2022 minn Dr Robert Aquilina, President tal-għaqda voluntarja Repubblika.
- Dokument D Fattura mibgħuta mill-Onor Dr Edward Zammit Lewis, dak iż-żmien Ministru għall-Ġustizzja u l-Governanza.

ROBERT ABELA

SENTEJN PRIM MINISTRU

Ritratt: GARETH DEGIORGIO

Suppliment specjali
dwar il-ħidma u
l-kisbiet tal-Gvern
Laburista minn
Jannar 2020
lil hawn

24 REKORD MATUL 24 XAHAR

IL-KISBIET TA' PAJJIZNA TAHT IT-TMEXXJA TAL-PRIM MINISTRU ROBERT ABELA JAGHMLU MEDJA TA' WAHDA GHAL KULL XAHAR FOST DECIJONIJET IMPORTANTI MEHUDIN F'CIRKOSTANZI STRAORDINARJI

Sentejn mill-hatra tieghu bhala Prim Ministru nhar it-13 ta' Jannar tal-2020, Dr Robert Abela ffaċċċa fost l-aktar perjodu ta' sfida fl-istorja ta' paċċiżna, b'mod partikolari minħabba l-pandemija tal-COVID-19.

Fid-dawl ta' hekk, anke kieku Dr Abela rex-xielu jżomm dak li nkiseb qabel sar Prim Ministru, kienet tkun kisba kibira. Madankollu, analizi tas-sitwazzjoni soċċali u ekonomika turi li minkejja l-isfidi bla preċedent, l-ewwel sentejn fil-kariga ta' Dr Abela se jinżlu fl-istorja bhala zmien ta' rekords bla preċedent.

Jekk Dr Abela ilu Prim Ministru 24 xahar biss, faċċi nelenkaw 24 kisba, wahda għal kull xahar ta' deċiżjonijiet meħudin f'din il-kariga.

Ejew nibdew bir-rekords ekonomici. Fit-tieni kwart tal-2021, Malta rregiestrat l-akbar rata ta' tkabbir ekonomiku li qatt għiet osservata, b'żieda ta' kważi 15%. Fil-kwart ta' wara, intlaħaq l-ogħla livell ta' investimenti qatt irregiestrat fl-istorja ekonomika tagħna b'investiment totalli li jammonta għal €932 miljun fi tliet xhur biss. Taht it-tmexxja ta' Dr Abela paċċiżna kellu wkoll l-ogħla valur ta' investimenti dirett barrani f'Malta li lahaq is-somma ta' €4,643 miljun.

Intlaħaq l-ogħla numru ta' negozji attivi qatt irregiestrati, bi 53,348 entità li joperaw fil-għejjer tagħna. Minħabba f'hekk fit-tielet kwart tal-2021 ġie rregiestrat l-ogħla livell ta' impieg li qatt kien hemm fl-istorja, b'268,987 persuna f'impieg bi qligh.

Minkejja pandemja li kienet prevista li tolqot l-aktar l-impieg tan-nisa, għax hafna minnhom jaħdmu fis-servizzi, minnflokk paċċiżna kellu l-ogħla rata ta' impieg femminni fl-istorja. Ir-rata tagħna ta' 66% kienet sahansira aktar minn dik osservata madwar l-UE, meta sa ftit snin ilu paċċiżna kellu l-inqas rata ta' impiegħi fost in-nisa fl-Unjoni Ewropea.

Rekord ieħor fil-qasam tal-impiegħi miksub, minkejja l-pandemja, kien li qatt daqs illum ma kien hawn Ghawdex in jaħdmu f'Għawdex stess, b'aktar minn 14,300.

L-ammont ta' dawk jirregistraw għal xogħol sa Ottubru naqqas għal 1,254 – jew sitt darbiet inqas minn Marzu 2013.

F'Settembru, il-familji Maltin u Ghawdin kellhom l-akbar ammont fl-istorja ta' depożiți mal-banek lokali, għal ammont ta' €15,202 miljun jew kważi d-doppju ta' dak li kellhom f'Marzu 2013.

Minflok is-suq tad-djar iġġammja minħabba l-pandemja, għandha l-ogħla numru ta' sidjen tad-djar fl-istorja tagħna, b'aktar minn 162,000.

Min-naħha l-ohra, il-lista ta' stenni ja ghall-akkomodazzjoni soċċali tinsab fl-aktar livell baxx, bi fit aktar minn 1,300 talba għal din l-assistenza.

Bl-istess mod sat-tielet kwart tal-2021, paċċiżna kellu l-inqas numru ta' persuni jiddependu fuq il-benefiċċju tal-assistenza soċċali, ferm inqas minn

Ritratt: GARETH DEGIORGIO

nofs il-livell fl-2013.

Fl-2020 Malta kellha l-aktar rata baxxa ta' dawk li jitilqu kmieni mill-is-kola fl-istorja, zewg terzi tar-rata taħt l-ahħar amministrazzjoni Nazzjonalisti. Fl-istess hin ghall-ewwel darba, aktar minn kwart tal-forza tax-xogħol tagħna kellha lawrja universitarja.

Is-suċċess ekonomiku u soċċali tal-amministrazzjoni ta' Abela huwa attribwi għal strategija ekonomika progressiva b'żewġ pilastri ewleni: dik li żomm l-inqas piżżejjit possibbli fuq il-familji u n-neqqozji, u fuq żieda kontinwa fl-investiment pubbliku.

Fl-2020, il-piż tat-taxxa naqqas għal livell baxx rekord ta' 30.4% tal-ġid nazzjonali, tliet punti percenċwali anqas milli kien taħt l-ahħar amministrazzjoni Nazzjonalisti.

Minflok il-prezzijiet tal-fuel żidiedu bid-doppju tal-medja tal-UE, kif kienu għamlu taħt l-Gvern ta' Gonzi PN, f'Dicembru l-konsumaturi Maltin kellhom l-aktar prezziżżejjet baxxi tad-diesel fl-UE, 26% jew kwint inqas mill-medja Ewropea.

Filwaqt li f'kundizzjonijiet inqas diffiċċi, Gvern Nazzjonalisti kien żied il-prezzijiet tal-elettriku bi tliet darbiet iż-żieda medja tal-UE, taħt Dr Robert Abela l-familji għandhom l-inqas konċiġiet tal-elettriku fiż-żona ewro, u qed iħallsu 10.4% jew 45% inqas miċċ-ċittadin medju Europew.

Filwaqt li qabel l-2013 ir-rata tal-in-

flazzjoni ta' Malta kienet dejjem oħġla minn dik fl-Ewropa, Malta bhalissa għandha l-inqas rata ta' inflazzjoni fl-UE, b'inqas minn nofs il-medja.

Taħt Dr Robert Abela, Malta kisbet l-akbar pakkett finanzjarju li qatt inkiseb mill-UE, b'€2,250 miljun li ser iġħinu biex paċċiżna jlesti b'suċċess it-trasformazzjoni digħiċċi u ambjentali.

L-aministrazzjoni ta' Abela was-slejt għal impenn ambientali bla preċedent. Fost il-kisbiet, wieħed jista' jsemmi s-70,000 siġra mhawla mill-2020 'l-

preċedent, b'€973 miljun ivvotati għal dan il-ghan fil-Bagħi għall-2022.

Rekord li jingabeb biss mir-rekord ta' €1,213 miljun ivvotati għas-serviżi soċċali.

Dan l-investiment kontinwu jseg-wi l-assistenza finanzjarja ġeneruża li nghat替 mill-Gvern, rekord ta' ġħajnejn li serwe biex jipproteġu lill-familji u lin-neqqozji mill-impatt ekonomiku tal-pandemja. B'mod dirett, il-Gvern alloka €1,500 miljun f'assistenza u dan ġie ssupplimentu b'€2,500 miljun ohra f'assistenza indirekta bis-sahha ta' moratorji ta' selfu self garantit mill-Istat.

L-24 u l-ahħar rekord li se nsemmu huwa possibilment l-iktar impressionanti. Wieħed kien jistenna li Gvern li kelleu jaffronta pandemja kien jiffoka biss fuq hekk. Minflok, l-ewwel sentejn ta' Dr Robert Abela bhala Prim Ministru se jinżlu fl-istorja bhala l-aktar programm leġiżlattiv komprensiv li qatt sar.

F'24 xahar kien hemm 165 abbozz ta' li ġi li fuqhom beda jew ġie konkluż id-dibattit. F'darbejnejn u nofs dan iż-żiem, l-ahħar amministrazzjoni Nazzjonalisti kienet rat tliet kwarċi tan-numru ta' abbozz. F'pandemja amministrazzjoni Laburista kellha produktività leġiżlattiva aktar minn tliet darbiet ahjar.

“

L-ewwel sentejn ta' Robert Abela fil-kariga ta' Prim Ministru se jitniżżlu fl-istorja bhala zmien ta' rekords mingħajr preċedent li minnhom gawda l-poplu kollu

hawn, l-inqas proporzjoni li qatt kien hemm ta' ilma mohħi matul il-produzzjoni tal-ilma, l-akbar ammont ta' energija ggħġenerata mill-pannelli solari, l-akbar numru ta' vetturi li jaħdmu b'enerġija alternattiva, u l-fatt li aktar minn terz tal-iskart tal-plastik qed jiġi riċiklat.

Taħt Dr Robert Abela, l-investiment tal-istat fis-sahha lahaq livelli bla

Saħħaħna s-servizzi tas-saħħa fil-komunità
Ftaħna u rrinovajna 14-il berġa fil-komunità madwar Malta u Ĝħawdex u investejna fiċ-Ċentru għat-Telemedicine fejn iċ-ċittadini jistgħu iċemplu 21231231 / 21222444 għall-għajjnuna.

Programm ta' vacċinazzjoni nazzjonali

Malta hija waħda mill-aktar pajjiżi fid-dinja b'rata ta' tilqim għoli, li dan sar permezz ta' centri mferrxa madwar Malta u Ĝħawdex u konsenji adekwati tal-vaċċin li pproteġew liċ-ċittadini. Applika għall-vaċċin fuq vaccin.gov.mt

Lejn servizz tas-saħħa mentali ħolisku

Għaddejjin b'xogħlijiet infrastrutturali sabiex issir rinnovazzjoni tal-iswali fl-Isptar Monte Karmeli. Pazjenti li m'għandhomx bżonn jircieu kura fl-isptar qeqħid ikunu trattati f'centri holistiċi, filwaqt li qed inžidu s-servizzi fil-komunità.

Investiment kontinwu fl-Isptar Mater Dei

Matul l-ahħar sentejn infethu swali specjalizzati għal mard infettiv gravi u għall-irkupru minn operazzjonijiet sensittivi. Sar investiment fil-makkinarju, fil-laboratorji tad-dmija, fil-control room għas-servizz t'emergenza u fil-flotta tal-ambulanzi.

Proġetti infrastrutturali għall-ġejjeni

Matul dawn is-sentejn kompla tiela' l-bini tac-Ċentru Regionali għas-Saħħa Vincent Moran f'Rahal ġdid. Centru li se jkun qed jiġbor taħbi saqaf wieħed diversi servizzi tas-saħħa, li jkunu diċentralizzati mill-isptar Mater Dei għall-komunità.

GOVERNMENT OF MALTA
OFFICE OF THE DEPUTY PRIME MINISTER
AND MINISTRY FOR HEALTH

saħħa

**“ Flimkien nistgħu niksbu
ħafna aktar milli waħedna.**

Il-Gvern u l-Arċidjoċesi ta' Malta ffirmaw ftehim li ssiġġilla t-twaqqif tal-ewwel Fondazzjoni tal-Akkomodazzjoni Affordabbli f'Malta, u li permezz tiegħu, il-Gvern u l-Knisja se jaħdmu flimkien biex jinholoq saff ta' akkomodazzjoni ieħor, inizjalment ta' kiri, b'rati inqas minn tas-suq, miftuħ għal nies bi dħul baxx sa medju.

il-Gvern ikkommetta €300,000 fis-sena għall-ewwel 25 sena lill-fondazzjoni biex jiffacilita l-operat tagħha, filwaqt li l-Arċidjoċesi se tgħaddi lill-fondazzjoni l-Kunvent ta' Santa Giovanna t'Ark li jinsab fiċ-ċentru ta' Hal Kirkop, b'ċens temporanju ta' 25 sena. Din il-proprietà tal-Knisja, li ma kinitx qed tintuża u li huwa stmat li tiswa mal-miljun ewro, se tospita l-ewwel inizjattiva ta' akkomodazzjoni affordabbli mmexxija minn din il-fondazzjoni. **L-ghan fit-tul tal-fondazzjoni hu li tiprovd akkomodazzjoni affordabbli ta' kwalità u li tkun ekonomikament, ambjentalment u soċjalment sostenibbli.**

akkomodazzjoni

INHADDRU L-KOMUNITAJIET TAGHNA

Progetti ta' thaddir fl-urban minn Ambjent Malta

STORMWATER CULVERT, HAL QORMI

MADONNA TA' FATIMA, TAL-PIETÀ

VJAL IL-HELSIEN, HAŻ-ŻEBBUĞ

GNIEN SPENCER, MARSA

#IDMA GHALL-FAMILJI

Maltin u Ghawdexin

familja

ALLOKAZZJONI SOĊJALI REKORD TA' KULL ŻMIEN

Fis-sena 2022, il-Ministeru għas-Solidarjetà u l-Ġustizzja Soċjali, il-Familja u d-Drittijiet tat-Tfal għnadx allokkazzjoni rekord ta' €1.8 biljuni. Nefqa li minnha se jkun qed igawdi l-poplu Malti u Ghawdexi kollu.

Il-benefiċċji tas-sigurta' soċjali kontributorji u non-kontributorji, flimkien mal-pensjonijiet tas-servizz in-nefqa issa telgħet għal biljun, tlett mija u sebgħa u ġhx-xriż miljun ewro (€1,327,000,000).

Din is-sena n-nefqa fuq pensjonijiet se tilhaq is-somma ta' biljun ewro.

AKTAR NIES JIBBENEFIKAW MILL-INWORK BENEFIT

Mijiet ta' persuni bdew jibbenefikaw minn rati għola tal-benefiċċju tal-inwork benefit. Ir-rati għola ssaħħu waqt il-Mini Budget ta' Ġunju tas-sena 2020, bħala parti mill-pjan ta' Riġenerazzjoni tal-Gvern, fid-dawl tal-pandemija Covid-19. Din iż-żieda qed igawdu minnha koppji li t-tnejn jaħdnu, single parents u koppji fejn jaħdem genituru wieħed biss.

Dawn il-persuni li rċivew dan il-pagament raw żieda ta' €250 għal kull household, filwaqt li qed igawdu minn pagamenti bir-rati l-ġodda miżjudha.

ŻIDIET FL-ĞHAJNUNA SUPPLEMENTARI

Bdew jithallu ż-żidiet fl-Ğħajnuna Supplimentari imħabba fil-Baġit 2022, li jvarjaw bejn €3.47 u €6.50 fil-ġimgħa. Dawn jithallu minbarra ż-żidiet l-oħra li l-benefiċċjarji tagħhom ikollhom dritt għalihom, bħal żidiet fil-pensjonijiet u benefiċċji soċjali oħra.

Tul din is-sena, b'kollox iċċenfikaw 21,590 persuna u gawdex minn €17.5 miljuni.

Nieħdu ħsieb illum u ghada

COVID-19
INFO PAGE

Għajnuniet Waqt IL-PANDEMIA

Meta faqgħet il-pandemija tal-Covid-19, il-Ministeru Soċjali, ġhabbar proċess ta' ħlasijiet ta' benefiċċji soċjali mmirati għall-ħaddiemha fis-settur privat, inkluż self-employed, li ntaqtu bil-Covid-19. Dan apparti, il-Covid Wage Suppliment, li kien qed jingħata mill-Ministeru għall-Ekonomija.

Aktar minn 8,500 persuna bbenefikaw minn iktar minn €15 miljün, f'benefiċċji adizzjonal minn dan il-Ministeru.

OO
SIGURTÀ
SOĊJALI

MINISTERU
SOĊJALI

ŻIDIET FIL-PENSIJONIJIET

Iż-żieda fil-pensionijiet ta' din is-sena ma kienitx iżolata, tant li din hija s-seba' waħda konsekuttiva, b'dawn iwasslu għal żieda ta' 44% fil-pensionijiet, ekwivalenti żieda ta' kważi bin-nofs ta' dak li pensionant kien jieħu 8 snin ilu. Illum kull pensionant qed igawdi minn żieda ta' €1,687.

Kull pensionant sejkun qed igawdi minn żieda ta' €5 fil-għimġha. Iż-żieda hija ta' €3.25 fir-rata tal-pensijni u €1.75 għall-gholi tal-hajja, bil-benefiċjarji huma dawk il-Pensionanti ta' l-Irtirar, tar-Romol, tal-Invalidità, u tal-Eta'.

JIDĦOL FIS-SEHH IL-KUNĊETT MANDATORY REPORTING U TIBDA TOPERA ġ-ĊHILDREN'S HOUSE'

Jibda' jithaddem il-kunċett tal-'mandatory reporting', li L-ghan aħħari tiegħu huwa li jithaffex il-process ta' meta ikun hemm xi tip t'abbu fuq minorenni. Issa il-magħgoranza tal-professionisti li jaħdnu mat-tfal, huma obbligati li jirrapurtaw suspett jew inkella ċertezza ta' xi trattament həzin fuq it-tfal.

Bdiet topera wkoll ic-Children's House, fejn it-tfal issa jistgħu jixħdu f'ambjent iktar adattat, mingħajr il-bżonn li jidħlu L-Qorti. F'dan il-post se tkun qed tingħata wkoll għajnejha minn trawma psikoloġika.

INAWGURAT ĊENTRU GHALL-ADOLLOXXENTI BI PROBLEMI TA' DROGA

Il-Gvern, b'kollaborazzjoni mal-Caritas, iffirma ftehim soċjali għat-tliet snin li ġejjin, b'investiment t'aktar minn €3 miljuni, filwaqt li ntefqu mal-€4 miljuni oħra sabiex itteħha l-bini u jkun attrezzat bl-ahjar rizorsi possibbli.

Dan huwa centru tal-ewwel tip tiegħu f'Malta, mgħammar bl-aqwa facilitajiet possibli, fejn l-adloxxenti jingħataw l-edukazzjoni hemm stess u saħansitra jgħixu u jorqdu hemm, sakemm verament ikunu jistgħu lura fis-soċjeta'.

TNAQQIS KONTINWU FIL-FAQAR U L-ESKLUŻJONI SOĊJALI

Kompliet tonqos ir-rata ta' persuni f'riskju ta' faqar jew eskluzjoni soċjali naqset għal 19.9% fl-2020 minn 20.8% sena qabel. L-akbar titjib kien osservat fost dawk ta' età ta' akbar minn 65 sena, fejn ir-rata naqset bi 2.2% meta mqabbila mal-2019.

Anke fost it-tfal kien hemm tnaqqis sinifikanti fir-riskju ta' faqar jew eskluzjoni soċjali, bir-rata tonqos b'1.3% fl-2020. Dan juri li l-politika tal-Gvern li jsostni lill-pensionanti u lill-familji bit-tfal qed thalli l-frott.

Fl-2013 ir-rata ta' dawk f'riskju ta' faqar jew eskluzjoni soċjali kienet ta' 24.6%, li jfisser li f'7 snin ir-rata naqset bi kważi kwart milli kienet qabel il-bidla fil-Gvern. B'kuntrast fis-7 snin ta' qabel l-2013 kien hemm żieda minn 19.5% għal 24.6%, fi kliem ieħor kienet żidiedet b'aktar minn kwart taħbi il-Gvern preċedenti. Bil-kejl l-originali, ir-rata registrata fl-2020 hija l-anqas rata qatt registrata mindu bdiet tingabar din l-istatistika f'pajjiżna.

Imqabbel mal-2014, illum 2 minn kull 3 persuni m'għadhomx f'Čahda Materjali Sevva waqt li 3 minn kull 5 persuni m'għadhomx f'Čahda Materjali.

GHAWDEX

GOZO TELEWORKING SCHEME 2021

A maximum grant of €10,000

Il-Ministru għal Ghawdex nieda diversi skemi sabiex johloq aktar xogħol f'Għawdex u ghall-Għawdxin fosthom il-Gozo Teleworking Scheme, il-Gozo Employment Refund Scheme u l-Gozo Back Office Employment Refund Scheme.

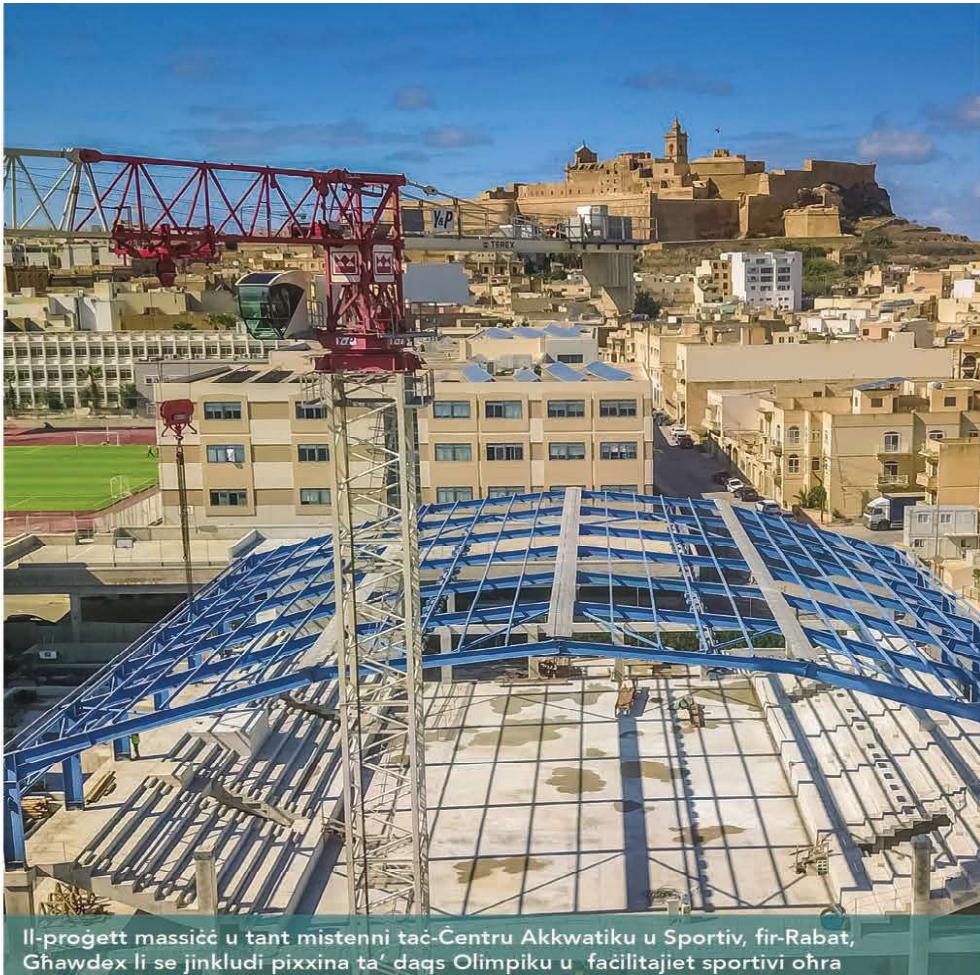
Fl-1 ta' ġunju beda jopera s-Servizz tal-Fast Ferry bejn l-Imgarr Ghawdex u l-Belt Valletta

Inawgurat Ufficċju Ĝdid f'Għawdex Ghall-Organizzazzjoni LGBTIQ+ Gozo

Tinfetah Dar il-Kantuniera - Iffirmat ftehim biex f'Għawdex jiġu offruti servizzi fil-qasam tas-saħha mentali fil-komunità

Il-progett massicc u tant mistenni tac-Ċentru Akkwatiku u Sportiv, fir-Rabat, Ghawdex li se jinkludi pikkina ta' daqs Olimpiku u facilitajiet sportivi oħra

Pjazza San Frangisk fil-qlalba tal-belt Victoria nghat-tarġib kompletament gdida wara proġetti ta' riġenerazzjoni u ta' tisbih

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHAL GHAWDEX

ekonomija

MEXXEJNA L-EKONOMIJA 'L QUDDIEM MINKEJJJA LI L-ISFIDI KIENU KBAR'

PressEnter

Komplejna nsaħħu
u nattiraw kumpaniji
ġodda tal-gaming

GAMING MALTA

In-neozjji ż-żgħar
fil-qalba tal-
politika tagħna

GOVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-EKONOMIJA
U L-INDUSTRIJA

Investimenti ġodda
fil-qasam tal-manifattura

Aktar setturi
ekonomiċi ġodda

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-AGRIKOLTURA, IS-SAJD,
L-IKEL U D-DRITTIJET TAL-ANNIMALI

ĦIDMA FAVUR L-AGRIKOLTURA, IS-SAJD, L-IKEL U D-DRITTIJET TAL-ANNIMALI

Il-viżjoni tal-Gvern hi li jagħmel is-setturi tal-agrikoltura u s-sajd aktar sostenibbli u dan permezz ta' ħidma favur il-bdiewa, ir-raħħala u s-sajjieda. Il-Ministeru ghall-Agrikoltura, is-Sajd, l-Ikel u d-Drittijiet tal-Annimali qiegħed jaħdem sabiex ikompli jindirizza l-isfidi u joħloq opportunitajiet godda.

Matul din is-sena l-Gvern ivvota budget konsiderevoli, li flimkien mal-akbar investiment ta' Fondi Ewropej ser jiġi mwettqa għadd ta' progetti li l-għan ewljeni tagħhom huwa li l-bdiewa, is-sajjieda u r-raħħala jiġi provdu l-ghodod neċċesarji. I-ghajjnuna li hemm bżonn u l-ispazju adatt sabiex jilqgħu għad-domeni tas-suq Malti u l-possibiltà ta' swieq godda.

Bl-istess entużjażmu u impenn ser tissokta l-ħidma favur il-ħarsien tal-annimali bit-tishħiħ tas-servizzi offruti, ġhajjnuna lill-ghaqdiet, il-promozzjoni u progetti godda għal-ġid tal-ħarsien tal-annimali.

Sentejn ta' xogħlijiet infrastrutturali

Nicċelebraw sentejn ta' success taħt it-tmexxija tal-Prim Ministro Robert Abela fil-qasam tal-infrastruttura.

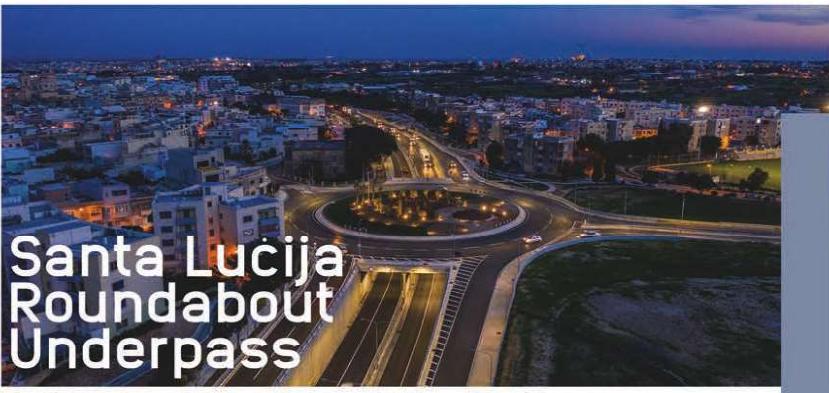
Inawgurat l-akbar progett infrastrutturali ta' pajjiżna b'investiment ta' €70 miljun Il-Marsa Junction

79% inqas f'hin ta' vjagger u 70% anqas emišsionijiet tal-arja għal aktar minn 100,000 persuna li tivjingga f'dawn l-inhawi.

Park and ride gdid li jesa' 380 vettura.

Cycle lane gdida u 2 pontijiet pedonali.

Imsebbah bi 18,000 sigra u arbuxxell.

Santa Lucija Roundabout Underpass

Jinfethu l-mini ta' Santa Lucija Roundabout Underpass Project

30% inqas f'hin tal-ivvjagger.

Disinn gdid tar-roundabout.

Rikostruzzjoni tal-jogging track fil-vicin, subway u korsija pedonali.

Inawgurat il-ftuħ ufficjali tal-pont pedonali u għaċ-ċiklisti f'Kordin

Investiment ta' €1.6 miljun. | Facilitajiet ta' lifts, rampi godda u sistemi ta' dwal u CCTV. | Mizruga 150 sigra indigena u 65 arbuxxell.

Fast ferry

Jitnieda s-servizz tal-fast ferry

Fl-ewwel xahar biss gie uzat minn 42,000 passiggier, total ta' 1,086 vjagg.

Vjagg f'inqas minn 45 minuta biss.

Zieda ta' rotot godda f'dak li hu trasport Pubbliku.

Jigu ppublikati l-istudji tal-metro

Studji voluminuzi li saru b'kollaborazzjoni mal-kumpanija ta' fama internazjonali ARUP.

Kuncett li holq interess u diskussjoni nazzjonali.

L-istudji tal-metro gew anke pprezentati lill-Kummissjoni Ewropea.

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHAT-TRASPORT,
L-INFRASTRUTTURA U
L-PROGETTI KAPITALI

Aktar Rizultati Požittivi

djalogu
soċjali

88.85% tal-Manifest Elettorali mwettaq. Ir-rata tiġi mkejla permezz tal-koordinazzjoni effettiva, moniteraġġ u komunikazzjoni kontinwa mal-Ministeri tal-Gvern, Dipartimenti u Entitajiet.

•• Dan il-gvern kommess li jagħmel minn kollo biex jipprotegi u jsahħah il-kundizzjonijiet tal-haddiem taġħna. •• Il-Ministru fl-Ufficċju tal-Prim Ministro, Carmelo Abela

Id-Dipartiment għar-Relazzjonijiet Industrijali u tal-Impjieg - DIER

38,000 impjieg salvat matul il-pandemja, bl-interventi tad-DIER, wara numru ta' investigazzjonijiet li saru, fejn issarrfu fi qbil bejn l-impjegati, ir-rappreżentanti tagħhom, u min iħaddeem.

2,288 kaz irregistraz mid-DIER fuq perjodu ta' sentejn, fejn saru aktar minn **240** spezzjoni fuq il-post tax-xogħol, u filwaqt li ġew intervistati 'il fuq minn **1,000** impjegat, instabu madwar **150** irregolarità.

•• Issa īhaqna l-mira tagħna bħala gvern, fejn għandna MCESD jiffunzjona b'mod aktar proattiv, u b'hekk id-djalogu soċjali qed ikompli dejjem jiissahħah. •• Il-Ministru fl-Ufficċju tal-Prim Ministro, Carmelo Abela

Il-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Ekonomiku u Soċjali - MCESD

Aktar minn **€100,000** ffondi tal-Unjoni Ewropea gew mogħtija lill-MCESD biex ikompli jiissahħah id-djalogu soċjali f'Malta, u jkun mibni fuq riċerka bbażata fuq l-evidenza.

Gew rakkmandati **5** oqsma ta' priorità, fejn esperti flimkien mas-shab soċjali qed jaħdmu biex tingabar riċerka dwar suġġetti diversi li jiġu diskussi fl-MCESD. Is-suġġetti li ġew stabiliti sal-lum, għar-rerka li qed issir, huma: Is-Sostenibbilità Ambjentali, L-Ekwitā, Il-Produttività u l-Innovazzjoni, L-Istabbilità Fiskali, u l-Miżuri ta' Rkupru għal Żmien Qasir.

•• Saħħażna l-operat tal-Aġenzija SEM, li tagħmel l-Unjoni Ewropea iktar aċċessibli għaċ-ċittadini. •• Il-Ministru fl-Ufficċju tal-Prim Ministro, Carmelo Abela

Servizzi Ewropej f'Malta - SEM

Gew sottomessi mal-**200** applikazzjoni għal proġetti b'fondi Ewropej, b'valur ta' aktar minn **€26** miljun. Permezz ta' servizzi ġidid, fl-2021, ġew mejhuna **14**-il organizzazzjoni biex jimplimentaw il-proġetti tagħhom.

Saru **156** attivitā f'konferenzi, sessjonijiet ta' informazzjoni u tħalli, fosthom **40** attivitā ta' diskussioni marbuta mal-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa.

•• Kommissi li nkomplu naħdmu biex nillhqu lil-kulhadd, u jkollna xandir ta' kwalità u inklussiv. •• Il-Ministru fl-Ufficċju tal-Prim Ministro, Carmelo Abela

Ix-Xandir Pubbliku

€30 miljun allokati mill-gvern ghall-PBS fuq medda ta' hames snin, li għandu jwassal għal iktar titħbi fil-prodott tal-PBS.

€800,000 fi skema ta' Fond ta' Produzzjoni u Kontenut Televiżiv, li tnediet biex tħiġi lill-produtturi lokali jtejbu l-kwalità tal-produzzjonijiet televiżivi rispettivi.

Il-Privatisation Unit

Għaddejji diskussionijiet, uhud fi stadju avvanzat, u oħrajn issemmew pubblikament diġġa, fuq **13**-il progett, li għandhom ikunu ta' valur miżjud ghall-ekonomija Maltija.

GVERN TA' MALTA
MINISTRU FL-UFFIČĊJU
TAL-PRIM MINISTRU

INSAHHU L-GENERAZZJONI FUTURA BL-**EDUKAZZJONI** U **L-ISPORT**

- Holma li se ssir reallta - Faċilità tal-motorsport**
proġett ta' livell internazzjonali b'investiment ta'
€20 miljun f'Hal Far. Proġett li se jkun wieħed
tal-ogħla livell li minnu se jgawdi kulħadd.
- Investiment fl-Atleti**
€5 miljun lil 10 assoċjazzjonijiet sportivi biex
jibda t-taħriġ tal-atleti Maltin għal-**Logħob tal-Pajjiżi ż-Żgħar 2023.** Gvern li huwa ta' spalla
biex l-aspirazzjonijiet tal-isportivi jkunu jistgħu
jintlaħqu.
- Ikompli x-xogħol fuq il-**pixxina indoor f'Bormla** li
jinsab fi stadju avvanzat. Proġett ta' **livell Olimpiku** u
opportunità eċċellenti għas-settur
akkwatiku tal-isport f'pajjiżna biex ikompli jieħu
spinta. I quddiem u jkompli jagħti kontribut għal
aktar suċċessi li nkisbu fl-aħħar snin.

**L-IKBAR INVESTIMENT
FIS-SETTUR
TAL-EDUKAZZJONI U
TAL-ISPORT**

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-EDUKAZZJONI
U L-ISPORT

edukazzjoni

EDUKAZZJONI

- Investiment infrastrutturali bla
precedent fis-settur edukattiv fosthom
fuq il-kampus tal-MCAST f'Malta u
Għawdex - ikomplu jitjiebu
l-opportunitajiet għall-istudenti kollha.
- Investiment fl-istudenti u l-edukaturi,**
inkomplu ntejbu dan is-settur biex
l-edukazzjoni tkun waħda shiħa li
tingħatha f'ambjent addattat għal
uliedna u l-edukaturi.

Investejna
fil-Protezzjoni Ċivil
b'aktar vetturi ġodda,
apparat speċjalizzat u taħriġ

Estendejna s-servizz
tal-community policing
f'lokalitajiet ġodda inkluż
f'Għawdex kollu

Żidna l-isforzi tagħna biex
niġġieldu l-immigrazzjoni
rregolari u nnaqqsu l-wasliet

sigurtà

Ninvestu

fis-sigurtà tiegħek

VICTIM SUPPORT AGENCY

Beda jopera čentru
mediku ġdid fil-Facilità
Korrettiva ta' Kordin
filwaqt li ser jibda'
jinbena l-ewwel čentru
rijabilitattiv

Waqqafna l-Victim
Support Agency biex
niprovvdu servizz
aqwa favur il-vittmi

Investejna
€3 miljun
minn fondi
tal-LESA favur
il-Kunsilli Lokali biex
isiru progetti
fil-lokalitajiet Maltin u
Għawdexin

Saħħaħna l-kundizzjonijiet tal-ħaddiem kollha
tal-forzi dixxiplinati

sigurtà

Investejna €50
miljun fuq lanċa
ġdida biex
tissaħħah
l-iskwadra
Marittima tal-Forzi
Armati

Il-Korp tal-Pulizija
spalla għall-vittmi ta'
vjolenza domestika
b'taqsima ġdida

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-INTERN,
IS-SIGURTA NAZZJONALI
U L-INFURZAR TAL-LIGI

**14.9% TKABBIR
L-akbar rata ta' rkupru ekonomiku**

1

2

**€932 MILJUN
L-akbar livell ta' investiment**

3

4

**€2.25 BILJUN
L-akbar pakkett finanzjarju mill-UE**

5

12

11

**1,321
L-inqas lista għal housing soċjali**

6

7

24 XAHAR

8

**25.1%
L-aktar persuni b'edukazzjoni terzjara**

9

10

13

14

**70,000 / 233GWh
L-akbar impenn ambjentali b'siġar ġodda u enerġija mix-xemx**

15

16

**€4.643 BILJUN
L-akbar rata ta' investiment barrani**

17

18

19

20

21

22

23

24

**1.4%
L-inqas rata ta' inflazzjoni fiż-Żona Ewro**

25

26

**12č8 (UNIT)
L-orħos prezzi tal-elettriku fiż-Żona Ewro**

27

28

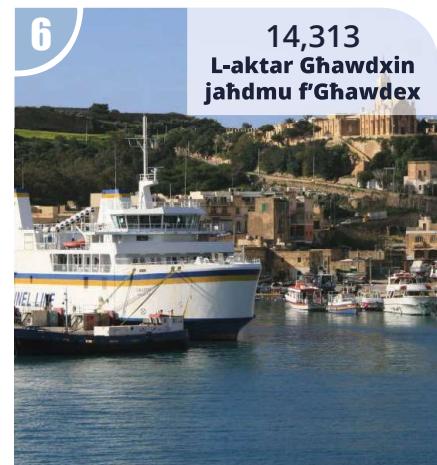
**€15.2 BILJUN
L-akbar depožiti mill-familji fil-banek**

29

30

**€1.21 (LITRU)
L-inqas prezzi tad-diesel fl-UE**

31

24 REKORD

18

19

Inkluzjoni

Kommessi li nkomplu nsaħħu s-soċjal, bi kwalità ta' ħajja aħjar lill-persuni b'diżabilità, żgħażagħ u l-volontarjat

inklużjoni

Diżabilità

L-akbar baġit fl-istorja ghall-persuni b'diżabilità li €50 miljun imorru direttament f'dan is-settur

L-ewwel **Strategija Nazzjonali għall-persuni b'diżabilità** għad-disa' snin li ġejjin

L-ewwel **Strategija Nazzjonali dwar l-Awtiżmu**

Helpline 153 fil-konfront tal-persuni b'diżabilità

Li ġi li temenda l-Att dwar **Opportunitajiet Indaq u l-Liġi** dwar il-Konvenzjoni tal-Ğnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità

Tnediet l-iskerna **New Hope** li tgħin lil persuni bi kwistjonijiet mediċi, b'diżabilità jew inkella li kellhom mard fil-passat ikunu jistgħu jsiru sidien ta' darhom

Residenza ġidha fi-Żurrieq għal persuni b'diżabilità, bdejna oħrajn fil-Qrendi u f'Hal Kirkop

€15-il miljun fi ftehimiet soċjali ma' NGOs

Sar **reat** li tagħmel **hate speech** fuq diżabbi u anzjani

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-INKLUŽJONI
U L-KWALITÀ TAL-ĦAJJA

Żgħażagħ

Imniedja l-Politika Nazzjonali taż-Żgħażagħ

Vot 16: Programm ta' edukazzjoni ċivika għaż-żgħażagħ fl-iskejjel sekondarji u

Jingħata bidu għall-programm **Model European Parliament**, fejn żgħażagħ ta' bejn is-16 u d-19-il sena jipparteċipaw f'simulazzjoni tal-Parlament Ewropew u jifformulaw sett ta' riżoluzjonijiet

Imniedja **programmi edukattivi** li jsaħħu ċ-ċittadinanza attiva fosthom il-Young Parliamentarians Ejew Niddibattu, Ideazzjonisti, Youthwork Out u School Democracy Awards

Ristrutturar tal-Programm **Youth.inc** li jgħin żgħażagħ ta' beejn 16 u 20 sena biex itejbu l-edukazzjoni tagħhom filwaqt li jippreparahom għad-din ja tax-xogħol

Infethu **4 setturi reġjonali** biex Aġġenċija Żgħażagħ tkun aktar viċin iż-żgħażagħ fil-komunità

Beda l-programm **Kick Start** fejn regolarmar issir hħidma maż-żgħażagħ li qiegħdin fil-Faċilità Korrettiva tal-Imtaħleb sabiex jiksbu ħiliet għal hajja indipendenti.

Organizzat il-Malta Youth Film Festival

Imkabbar is-servizz ta' **detached youth work** fit-toroq tal-Kottonera, iż-Żejtun, l-Imsida, il-Ħamrun, il-Belt u Birżebbu

5 MOUs mal-ġhaqqiet taż-żgħażagħ sabiex jissaħħu s-servizzi taż-żgħażagħ fil-komunità

Volontarjat

Salvajna 5,500 impieg fil-volontarjat - nedjen skema li tassisti l-operat tal-organizzazzjonijiet volontarji b'investiment ta' €6 miljun

Imniedi fond ta' emerġenza għal organizzazzjonijiet volontarji b'investiment ta' €300,000

Ftuħ ta' **centru tal-volontarjat ġdid f'Għawdex**

Skema ta' fondi biex jingħata appoġġ l-aktar minn 150 organizzazzjoni volontarja, permezz tas-Small Initiatives Support Scheme u l-Voluntary Organisations Projects Scheme

Immaniġġar fond għas-soċjetà civili b'investiment ta' €125,000

Skema ta' fondi għal organizzazzjonijiet volontarji li jaħdmu maż-żgħażagħ

Fond ta' ko-finanzjament għal għaqdien non-governativi biex jingħata appoġġ l-l-organizzazzjonijiet volontarji fl-obblighi ta' ko-finanzjament.

Imniedi fond ta' emerġenza għal organizzazzjonijiet volontarji b'investiment ta' €300,000

Emendi għall-Att dwar Ġabriet Pubbliċi u r-Regolamenti taċ-Charity Shops

ugwaljanza

PAJJIŻ B'SOĊJETA' **IKTAR UGWALI U** **IKTAR INNOVATTIVA**

GħAX KULL PERSUNA JIXIRQILHA D-DINJITA'

- Nedejna għall-ewwel darba f'pajjiżna strategija kontra r-razziżmu biex naraw li f'pajjiżna ħadd ma jiġi diskriminat fuq baži ta' razza, etniċċita' jew twemmin.
- Komplejna nsaħħu l-ugwaljanza bejn is-sessi u nippotegeu lill-vulnerabbi permezz ta' diversi kampanji edukattivi.
- Varajna diversi kampanji ta' għarfien u miżuri li jkomplu jtejbu l-kwalita' tal-ħajja tal-komunita' LGBTIQ.

facebook.com/UGWALJANZAgovmt

GHAX PAJJIŽNA JRID IKOMPLI JIRNEXXI

- Saħħaħna r-rabta bejn ir-ričerka u l-industrija, u ħloqna skemi ġodda li jkomplu jsostnu r-ričerka f'pajjiżna.
- Nedejna Strategija ta' speċjalizzazzjoni għar-ričerka u l-innovazzjoni.
- Żidna l-opportunitajiet fl-oqsma STEM biex inkomplu nħajru l-ġenerazzjoni żagħżugħha tersaq lejn l-oqsma tax-Xjenza, t-Teknoloġija, l-Inġinerija u l-Matematika.
- Komplejna nqarrbu l-oqsma STEM lejn il-komunitajiet tagħna permezz ta' diversi skemi, sabiex kulhadd jifhem l-importanza tar-ričerka u l-innovazzjoni f'pajjiżna.

GHAX IRRIDU NIBNU FLIMKIEN PROSPERITA' ĞDIDA

- Fassalna strategija għal wara l-pandemija, sabiex inkomplu nibnu fuq dak li ksibna s'issa għal pajjiż aħjar minn qatt qabel.

• Ħloqna 114-il inizzjattiva mifruxa fuq tnax-il qasam tematiku li se jsaħħu l-ekonomija ta' pajjiżna u jtejbu l-bennerri tas-soċjetà tagħna.

- Inħatar ukoll Kumitat ta' tmexxija inkarigat mill-implimentazzjoni tal-istratgeġja għal wara l-pandemija.

GHAX IRRIDU NIEQFU NIKRIMINALIZZAW IN-NIES WAQT LI NHARSU S-SOĊJETA' KOLLHA

- Wara proċess ta' konsultazzjoni b'saħħtu, wettaqna riforma kuraġġuża ta' harm reduction dwar l-użu personali tal-kannabis, waqt li saħħaħna l-investiment fil-prevenzjoni mill-vizzji.
- Qed nippordu rottu regolarizzata u safe biex wieħed jakkwista l-cannabis għal użu personali u b'hekk tajna l-ikbar daqqa lill-kriminalita' u l-black market.
- Htarna awtorita' ġdida li se tara li r-riforma tkun implementata bl-aħjar mod waqt li nharsu lit-tfal u lill-vulnerabbi.

SEGWI L-ĦIDMA
TAL-MINISTERU
BILLI TISKENNA
L-KODI ĊI QR

Sentejn ta' Robert Abela,

Sentejn ta' Hidma bla Precedent fil-Qasam tal-Ġustizzja

Sentejn ilu Robert Abela ġie fdat b'kariga tant importanti għal pajjiżna dik ta' Prim Ministro u Mexxej tal-Partit Laburista. F'sentejn rebaħ sfidi kbar u ġab rizultati pozittivi għal pajjiżna. Taħt it-tmexxija tal-Prim Ministro, il-Ministeru ghall-Ġustizzja u Governanza ressaq numru rekord t'Abbozzi fil-Parlament ta' Malta, wettaq riformi kbar u investimenti bla preċedent.

Minn dan il-Ministeru ġew prezentati aktar minn 55 Abbozz ta' Liġi fil-Parlament ta' Malta, dwar il-Ġustizzja u s-Saltna tad-dritt. Dan hu rekord ta' liggijiet li ressaq il-Ministru tal-Ġustizzja f'perjodu ta' 23 il-xahar f'kull žmien mill-Indipendenza 'l hawn. Permezz ta' dawn l-abbozzi, ir-reputazzjoni ta' Malta komplet tisaħħah barra minn xtutna u l-Aġenzji ta' kreditu Barranin komplew jagħtu l-aqwa ratings lil Pajjiżna. Wieħed ma jistax ma jsemmix illi dan kollu sar waqt li d-din ja kienet qed taffaċċa. Pandemija li bidlet il-funzjonijiet regolari tas-soċċetà li nghixu fiha.

Kummissjoni Venezja

F'Lulju 2020, il-Kamra tad-Deputati approvat unanimament sensiela ta' titjib sostanzjali fis-sistema kostituzzjonali u istituzzjonali Maltija. Fost oħrajn ir-riformi kienu jinkludu, bidillet fil-proċedura għall-hatriet u d-dixxiplina ġudizzjarji, flimkien ma' bidillet fil-metodu tal-hatra tal-President ta' Malta.

Dawn ir-riformi Kostituzzjonali nbnew biex itejbu s-separazzjoni tas-setgħat u l-kontrolli u l-bilanci fil-qafas kostituzzjonali Malti. Huma jipinġu wkoll l-isfor kontinwu ta' dan il-Gvern biex isahħħah sistema li tapprova l-indipendenza ġudizzjarja u l-infurzar tal-l-iġi taħbi is-saltna tad-dritt. Dawn ir-riformi kkumplimentaw il-konklużjonijiet

tal-Kummissjoni Venezja mill-Opinjoni ta' Dicembru 2018. 10 minn dawn l-Abbozzi wasslu biex Pajjiżna ghadda mit-test tal-Kummissjoni Venezja. Uhud minn dawn l-Abbozzi huma dawn li ġejjen;

- Il-Prim Ministro m'għadux jaħtar uhud mill-ghola pozizzjonijiet f'Pajjiżna bħal ħatra tal-President ta' Malta u tal-Prim Imħallef. Issa dawn qed jinħatru biż-żeww terzi tal-Membri tal-Kamra;

- Dan il-proċess ja ntuża u ghall-ejjew darba fl-istorja ta' Pajjiżna nħatar l-ewwel Prim Mħallef b'vot unanimu - L-Onorevoli Imħallef Dr M. Chetcuti.

- Qasma fl-Uffiċċċu tal-Avukat Generali, li stabilixxa l-irwol tal-Avukat tal-Istat, dan qed jiġi fakta trasparenza u kontabilità u aktar doveri prosekutorjali f'issem l-Avukat Generali.

- Tishieħ fl-irwol tal-Auditur Generali u il-Kummissjoni tal-Istandards fil-hajja Pubblika sabiex jiġi acċertat illi l-Politiku qatt ma jkun 'l fuq mis-Saltna tad-Dritt u l-Liġi.

- Pajjiżna nħatar aktar Imħallfin u Magjistrati, permezz ta' dan l-Abbozzi issahħet l-Ġudikatura u issa l-Qorti tagħna għandu l-akbar bank ta' ġudikanti fl-istorja ta' Pajjiżna. Dan kollu sar permezz ta' proċess transparenti u bla preċedent.

- Inbidlet ukoll il-proċedura ta' dixxiplina u saret it-tnejha tal-membri tal-Ġudikatura għal waħda li tibghat messaġġ ċar li kulħadd hu kontabbi f'pajjiżna.

Divorzju

Abbozz miktub sabiex jgħati čans lill-persuni li għaddew minn esperjenza li tista' tkun trawmatika biex ikomplu hajjithom u jsibu l-kontentizza, permezz ta' possibbiltà li jidħlu f'relazzjoni oħra u possibbilment fi żwieġ - mingħajr il-bżonn li jistennew erba' snin.

Uffiċċju tal-Irkupru tal-Assi

Permezz tal-liġi 160, l-Att tar-Rikavar mill-Kriminalità, qed jiġi mogħtija l-ghodda meħtieġa kontra l-koruzzjoni, hasil tal-flus u l-iffinanzjar tat-terrorizmu. Din l-liġi qed isħħażha ukoll l-uffiċċju tal-Irkupru tal-Assi permezz ta' proġetti b'valur ta' 2.5 miljuni li jinkorpora aktar rizorsi umani u finanzjarji biex verament jiġi meħgluba l-ħasil tal-flus u l-Kriminalità Organizzata fi xtutna.

Ugwaljanza bejn is-sessi

Permezz tal-liġi 'Lejn Rappreżentanza Ugwali', mill-Elezzjoni li jmiss komplejna insaħħu ir-rappreżentanza tas-sess lanqas rappreżentat fl-ogħla Istituzzjoni ta' Malta - Il-Parlament.

Proċedura tal-proċess t'Appell

Dan il-proċess ġie rivedut permezz ta' proċedura tal-Qorti tal-Appell ġidha u qed jaċċerta li l-Ġustizzja tkun aktar spedita u effiċċienti fejn iċ-ċittadin ma jdum sabiex jinstemgħa u jiġi deċiż l-appell tiegħu.

Vuċi lit-tfal u l-Minuri

Il-Ministeru indirizza ukoll in-nuqqasijiet fil-leġiżlazzjoni tagħna biex inkomplu nsaħħu l-protezzjoni tal-minuri u niżguraw li dawk li jispiċċaw vittmi t'abbuż minkejja l-isforzi tagħna jirċievu l-appoġġ u l-ghajnejha kollha li jeħtieġu. B'rizzultat ta' dan, bnejna l-Att LXIV tal-2021 biex nagħmlu aktar progress u nirreagixxu għal realtajet ġodda fis-soċjetà tagħna.

It-tfal u l-minuri ngħataw aktar vuċi, dan permezz taż-żieda fin-numru tal-Avukati tat-tfal.

Barra minn hekk permezz ta' liġi oħra issa individwi li sfaw vittma ta' reati sesswali meta kienu għadhom minuri, ser ikunu jistgħu jirraportaw ir-reat sa 20 sena wara li jkun sar.

Harsien tal-Annimali

Li ġi oħra li permezz tagħha qed jiġi mħarsa mhux biss ċ-ċittadini Maltin u Ghawdex idža saħansitra d-dilijiet ta' dawk li m'għandhomx vuċi bħal ma huma l-annimal li qed jingħatalu protezzjoni li qatt ma kellhom qabel.

Investiment t' 20 miljun

Il-Ministeru għall-Ġustizzja fis-sena 2020 u 2021 investa l-fuq minn 20 miljun fis-Saltna tad-Dritt u l-Ġustizzja, liema investiment saħħażi l-uffiċċju tal-Kummissarju tal-Liġijiet, Id-dipartiment tal-Ġustizzja, L-Aġenċija tal-Ġħajnejha Legali u l-Aġenċija tas-Servizzi tal-Qorti, fost oħrajn.

Hidma mal-Aġenzija għas-servizzi tal-Qorti (CSA)

Hatra ta' Kap u Assistent Kap ġdid

Permezz tal-hatra ta' dawn iż-żewġ nisa kompetenti, l-Amministrazzjoni ta' din l-Aġenċija kompliet tisħħażha benerġija ġdida.

Proċess ta' Digidilazzjoni bla preċedent

Fi żmien rekord ġew attrizzati 27 Awla f'Malta u 3 f'Għawdex b'teknoloġija digitali dan qed jaġħi lok lix-xhieda u l-partijiet jidru onlajn mingħajr l-ħażżeen li wieħed ikun preżenti fizikkament l-Qorti. Dan kollu qed iwassal għal aktar effiċċjenza, effettivit u aċċessibilità fil-Qorti.

Aċċes sħall-Għustizzja mill-kumdità tad-dar

Iċ-ċittadini issa jista' juža' is-sistem ta' 'e-filing' biex jaċċessa l-maġġoranza tal-atti ġudizzjarji 'online'.

Investiment ta' 5 Miljun ewro f'bini iehor tal-Qorti;

Aktar ġudikant jfisser ukoll aktar rizorsi umani u aktar ufficijni u ghodda sabiex dawn ikunu jistgħu jahdmu f'binjiet mħammarin bl-ħaġha kumditajiet. Għalhekk ġie mħabbar proġetti t'investiment f'biex oħra biswift il-Qorti. Liema binja ser tkompli żżid l-ghodda ma' dawk li eżistenti biex iċ-ċittadini ikun jista' ikollu aċċesibilità għal sistem ta-ġustizzja, indipendent, imparzjali, effiċċienti u effettiva. Specifikkament il-Qorti ser titkabbar b'25 ufficiju u 4 awli oħra. Dan ser joħloq ukoll aktar impjieg f'dan il-qasam.

Hidma mal-Aġenzija tal-Ġħajnejha Legali

Din l-Aġenċija ġiet imsaħħha, b'aktar professionisti Legali u b'birja ġdida biex dak iċ-ċittadin li ma jistax iħallas ikun jista' jirrikorri għal Ĝustizzja xierqa u ta' kwalitat. Gie mtejjeb u mħaffef ukoll l-proċess ta' kif wieħed japplika għal servizz specifiku u spedit t'Avukati tesperjenza li jaġħtu servizz legali pront meta jkun hemm każżejjiet ta' vjolenza domestika. Dan l-investiment kien suċċess, fil-fatt qed jiġu mgħejjuna medja ta' persuna kuljum. Gie ffirmat ukoll ftehim bejn il-Korp tal-Pulizija u l-Aġenċija tal-Ġħajnejha Legali biex jiġu ssalvagħwardjati d-driftiġiet ta' persuni li qiegħdin jiġi interrogati, arrestati jew miġjuba quddiem il-Qorti.

Din il-ġimgħa thabbet l-ewwel riforma fil-qasam tal-ġustizzja għal din is-sena, ser ikun hemm reviżjoni sabiex aktar persuni bi dħul baxx ikunu eligibbli għas-servizz tal-ġħajnejha Legali bla ħlas. Issa biex persuna tkun eligibbli għal servizz ta' Avukat b'xejn trid tkun taqla' inqas minn €13,000 fis-sena fejn qabel kienet €7,000.

Konkluzjoni

Dawn l-ahħar sentejn kienu ta' sħfida kbira, taqbida u uġiegh idžza kienu wkoll sentejn mmarkati bit-tama u l-progress. F'nofs l-agħar kriżi tas-saħħa pubblika ta' ħajnejta, Malta ngħaqdet fi spirtu, ta' responsabbiltà u komunità. Il-hidma tal-Gvern tuwl dawn is-sentjen, taħt it-tru tal-Prim Ministro Robert Abela kienet waħda kontinwà, b'saħħiħha u bla preċedent. Inħarsu 'il quddiem sabiex taħt it-trmxija tal-Prim Ministro Robert Abela nkomplu nwettu aktar jidu għall-Maltin u Ghawdex kollha.

INKOMPLU NTEJBU L-KWALITÀ TA' KURA FIS-SETTUR TAL-ANZJANI

anzjanità attiva

Narċis

Narċis, binja f'San Vinċenz de Paul li b'investiment ta' **€2 miljun** għiet
rinovata f'binja modernizzata
b'16-il sodda.

Binja bl-ambjent ta' dar li tipprovd
sistema ta' kura fit-tul għal aduli
dipendenti hafna li jispicċaw limitati
u ristretti (bejn it-18 u d-59 sena)
b'kumplessitajiet medici li bħalissa
qed jgħixu f'ambjent ta' kura
inadegwat, u li għandhom bżonn
appoġġ biex jiġu integrati mill-ġdid
fil-komunità.

Rużar Briffa

B'investiment ta' aktar minn
€6 miljun fuq l-ewwel faži u aktar
minn **€9 miljuni** fuq it-tieni faži,
il-kumpless Rużar Briffa f'San
Vinċenz de Paul tlesta din is-sena.

Hawn sar xogħol fl-istrutturi
eżistenti, estensjonijiet, restawr
tal-faċċati u xogħilijiet civili oħrajn,
biex ġie rispettat il-valur storiku
tal-bini.

Illum, din il-binja ngħatat ħajja
mill-ġdid permezz ta' teknoloġija
mill-aqua u servizzi li se jkunu qed
jaqdu kemm lir-residenti f'San
Vinċenz u anke dawk li jgħixu
fil-komunità. Barra minn hekk,
il-professjonisti sejkollhom ċentru
minn fejn se jagħmlu r-riċerka
tagħhom.

Centru ta' kura gerjatrika

B'investiment ta' **€9 miljun**, infetah
ċentru ta' kura gerjatrika
għall-anzjani u servizz ta'
out-patients clinic għall-anzjani
fid-diversi speċjalizzazzjonijiet
bil-hsieb li jingħata servizz
lill-anzjani f'San Vinċenz de Paul,
id-djar għall-anzjani u
eventwalment l-anzjani
fil-komunità.

Jinkludi **13-il klinika** li huma
magħqudin mad-Digital
Imaging Unit.

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-ANZJANI
U L-ANZJANITÀ ATTIVA

F'San Vinčenz de Paul

Pixxina terapewtika

Għall-ewwel darba f'San Vinčenz de Paul, l-ewwel **pixxina terapewtika state-of-the-art** fil-blokk il-ġoddha - servizz ġdid għall-anzjani li flimkien ma' gymnasium li se jkun qed jikkumplimenta n-numru ta' servizzi offruti lill-anzjani f'din ir-residenza.

B'investiment ta' madwar **€350,000** dan il-proġetti jinkludi tliet pixxini li fihom aktar minn 120 metru kubu ta' ilma u se jintużaw għal terapija fl-ilma, fiżjoterapija u terapija okkupazzjonali.

X-Ray department

B'investiment ta' aktar minn **€1.5 miljun**, f'Settembru, gie inawjurat l-ewwel **dipartiment diġitali tal-X-Ray (Digital Imaging Unit)**, mgħammar b'faċilitajiet mill-aktar moderni li se jkunu disponibbli mhux biss għar-residenti, iżda wkoll għal anzjani oħrajn.

CT Scanner

Ġie ppubblikat it-tender ghax-xiri u l-installazzjoni ta' CT scanner - investiment li jammonta għal **€1.5 miljun mill-NDSF**.

Minn dan l-investiment, potenzjalment se **jibbenefikaw 94,000 cittadin Malti u Ghawdexi li għandhom 'il fuq minn 65 sena - 21% tal-popolazzjoni kollha Maltija u Ghawdexija.**

anzjanità attiva

Silver-T

Matul din is-sena kompla jiġi estiz is-servizz tas-Silver-T f'aktar lokalitajiet - servizz ta' trasport b'xejn ghall-anzjani li jkunu jridu jagħmlu l-qadjet essenzjali tagħhom fil-lokalità fejn jgħixu.

Tinfetaħ l-ewwel klinika multi-dixxipilarja

Aktar minn **400 anżjan** qed igawdu mis-servizzi li qed toffri l-ewwel klinika multi-dixxipilarja f'Malta fl-Imtarfa, f'ambjent sigur u privat.

Id-Dipartiment tal-Anzjanità Attiva u Kura fil-Komunità se jkun qed jifrex ukoll dan is-servizz billi jiftah **klinika multi-dixxipilarji oħra f'kull dar tal-anzjani tal-gvern.**

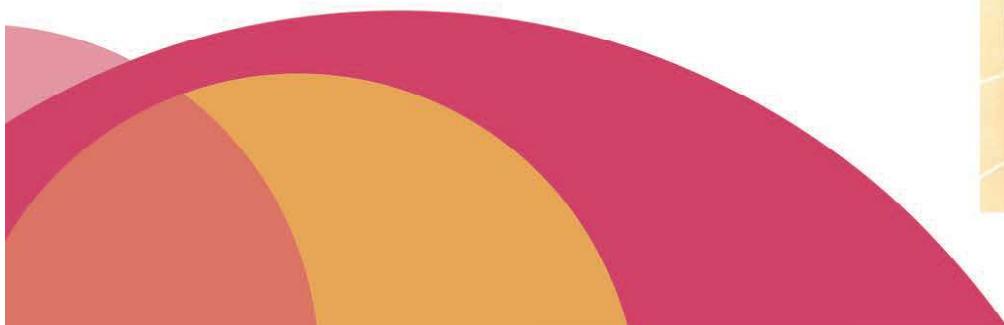
Fost il-professjonisti fis-settur tas-sahha f'dawn il-kliniči se jkun hemm fizjoterapisti, occupational therapists, speech language pathologists, podologists, psikoterapisti, tobba u ġerjatrici.

Day/night shelter fl-Imtarfa u Hal Safi

Investiment ta' kwazi **€150,000.**

Żewġ binjet li huma l-ewwel tax-xorta tagħhom f'Malta u fl-Ewropa għax joffru servizz ta' respite mingħajr hlas kemm matul il-ġurnata kif ukoll matul il-lejl għal persuni li jbatu bid-Dimensja.

anzjanità attiva

Telecare on the move

Din is-sena beda jithaddem progett pilota għall-persuni bid-Dimensja.

Apparat b'xejn li jaqbad ma'
call centre 24 siegħa kuljum li
jopera meta persuna tkun barra
mid-dar ukoll. Dan l-apparat
jipprovi assistenza lill-anzjani
bid-Dimensja permezz ta' diversi
funzjonijiet.

Barra minn hekk ukoll din is-sena
bdew jithaddmu diversi servizzi
ġodda li jistgħu jingħataw fi djar
privati jew djar tal-anzjani u li qabel
kienu jingħataw biss fl-Isptar Mater
Dei - multi-disciplinary clinics,
psychological support services,
continence clinics, ecc.

Servizz ta' psikoterapija għall-anzjani

Is-servizz ta' psikoterapija, li kien
offrut lill-anzjani li jgħixu fid-djar
residenzjali, estiż għall-anzjani
fil-komunità u l-'informal carers'
tagħhom **bil-ftuħ ta' tliet kliniči**
ġodda fil-lokalitajiet taż-Żurrieq,
Birkirkara u l-Imtarfa.

Bil-ftuħ ta' dawn il-kliniči, anzjani li
ghadhom jgħixu fil-komunità,
qeħdin jattendu sessjonijiet ta'
psikoterapija, grazzi għal dan
is-servizz offrut b'xejn
mid-Dipartiment għall-Anzjanità
Attiva u Kura fil-Komunità.

Il-gvern jalloka
€3.5 miljun
għall-iskema
Carer at Home

€3.5 miljun għall-iskema Carer at Home - għajnuna finanzjarja
lill-anzjani li jimpiegaw carers
kwalifikati tal-għażla tagħħom biex
jgħinuhom fil-bżonnijiet tagħħom
fid-dar privata.

Dan mingħajr ma jitilfu d-dritt li
jibbenfikaw minn servizzi
addizzjonali offrut mid-Dipartiment
tal-Anzjanità Attiva u Kura
fil-Komunità.

Skema li permezz tagħha l-anzjan
jibqa' jgħix fil-kumdità tad-dar
tiegħu.

Infrastruttura

Se jinbnew mill-ġdid id-djar
tal-anzjani tal-İmsida u l-Mosta kif
ukoll se tinbena dar ġidha f'B'Kara.
Sadanittant se jiġu modernizzati
d-djar ta' Bormla, Żejtun u Zammit
Clapp Hospital.

Hidmiet is-Segretarju Parlamentari għall-Kostruzzjoni Chris Agius matul dawn is-sentejn taħt it-tmexxija tal-Prim Ministru Robert Abela

Tfasslet l-istratgeġja tal-Awtorità għall-Bini u l-Kostruzzjoni kif ukoll il-pjan t'azzjoni li jikkumplimenta l-istess strategija li jħares lejn it-trasformazzjoni tal-industrija fiż-żmien li ġej.

Daħħalna li ħi tirregola lil dawk kollha li jaħdmu fil-qasam tar-Real Estate.

L-Awtorità għall-Bini u l-Kostruzzjoni nediet proċess ta' regiżazzjoni bi thejjija għal-l-iċenzjar tal-kuntratturi.

L-Awtorità għall-Bini u l-Kostruzzjoni implementat sistema ġidida għall-għoti tal-iċenzji tal-bennejja. Registru ta' iċenzji validi kollha tal-bennejja huwa disponibbli fuq is-sit elettroniku tal-Awtorità.

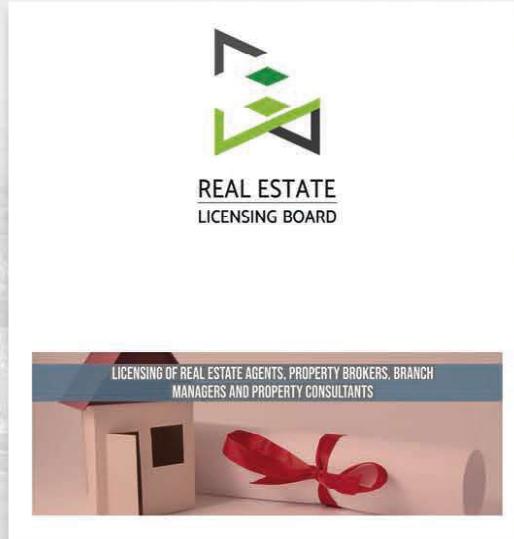
Tnieda freephone ġdid (80049000), biex il-pubbliku jkun jista' jirraporta irregolaritajiet fix-xogħlijiet ta' kostruzzjoni ħalli jiġi indirizzat it-thassib tal-pubbliku u jiżgura li kulħadd iħossu sigur f'daru.

Twaqfet l-Awtorità għall-Bini u l-Kostruzzjoni sabiex l-industrija tkun regolata aħjar.

L-Awtorità għall-Bini u l-Kostruzzjoni biddlet il-ħinijiet għal-xogħlijiet ta' twaqqiegħ u ta' skavar bil-ġhan li ma jsinx iż-żejjed xogħol ta' dan it-tip wara l-erbgħa ta' waranofsinhar u hekk jitnaqqas l-inkonvenjent u l-istorbju fil-ħinijiet ta' filgħaxja, ħin ta' mistrieħ wara ġurnata xogħol.

Saru diversi korsijiet mill-BICC akkreditati mill-MFHEA fil-qasam tal-bini. Fosthom it-taħriġ tas-saħħha u sigurta lill-professjonisti taħriġ rigward restawr tal-ħitan tas-sejjieħ, kif ukoll preparamenti għal taħriġ sabiex il-ħaddiema kollha taċ-ċivil jingħataw skill card fuq taħriġ li għandu x'jaqsam mas-settur tal-bini bi specjalizzazzjoni fir-rinovar tal-bini.

Imniedja skema ta' ko-finanzjament minn Property Malta li qed tgħin intraprizi Maltin li jiddeċiedu li jiippartecipaw go fieri internazzjonali specjalizzati bil-għan li jattiraw iktar investimenti lejn Malta.

Elenkati standards nazzjonali tal-ħiliet, fuq 39 sengħa differenti tal-kostruzzjoni, magħrufa aktar bħala national occupational standards fosthom Road Construction, Marine Civil Engineering, Rubble Walls, Masonry u Structural Steel Works.

Gew finalizzati wkoll kodici tal-bini fir-rigward waqqiegħ, skavar, saħħha u sigurtà. Filwaqt li beda x-xogħol fuq kodici oħra jaġi fosthom fuq sostenibilità.

Qed isir ukoll xogħol relatati sabiex jiskatta l-avviż legali li jistabilixxi l-livell rekwizit tal-ħiliet għan-nies li jaħdmu fil-kostruzzjoni

Inkomplu nibnu settur **KULTURALI** aktar reżiljenti u sostenibbli

Mužika Mužika

Ritorn grandjuż għall-Festival Kanzunetta Maltija Mužika Mužika li huwa ntiż li jkompli jixpruna t-talent Malti u l-kanzunetta Maltija.

Ninvestu f'ARTna

Investiment totali ta' €5.62 miljuni, ġew maħruja 14-il skema li jappoġġjaw l-irkupru tas-settu kulturali u kreattivi ta' pajjiżna.

Lingwa

Titkompla l-ħidma sabiex ikollna Ċekkjatur tal-ortografija u tal-grammatika tal-Malti.

Kultura
MALTA

Valletta Design Cluster

Il-Biċċerija l-Antika fil-Belt Valletta ngħatax ħajja gdida hekk kif ġie inawgurat il-Valletta Design Cluster, b'investiment ta' €10.4 miljun.

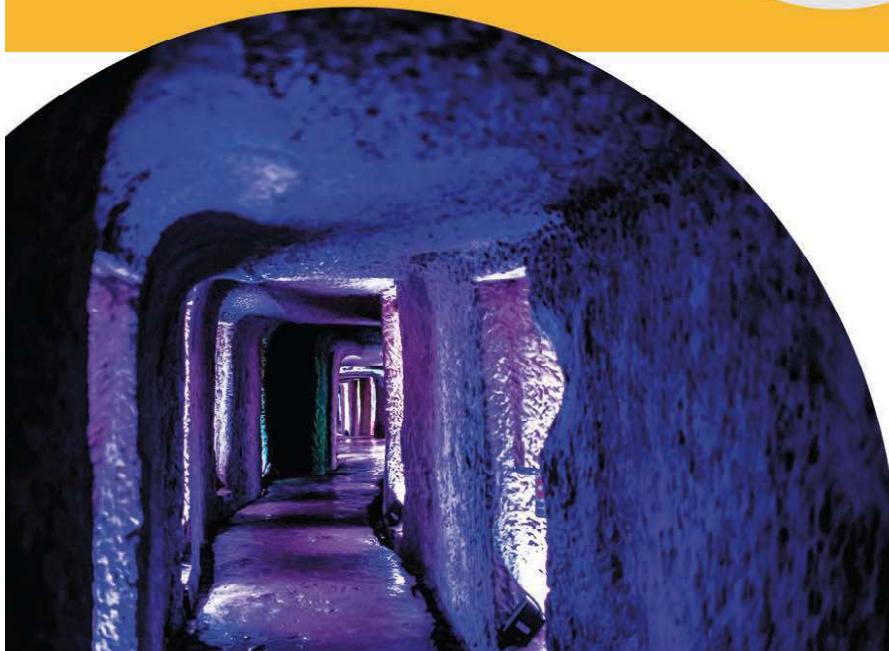
Gvern Lokali

Inħarġu numru ta' skemi għall-Kunsilli Lokali b'investiment ta' madwar €3 miljuni.

Siti Storiċi

Ġie inawgurat is-sit ta' Heritage Malta magħruf bħala Underground Valletta.

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-WIRT NAZZJONALI,
L-ARTI U L-GVERN LOKALI

Hidma Riċenti

Kultura
MALTA

Politika Nazzjonali

Ģiet immedija l-Politika Nazzjonali għall-Kultura 2021 li tistabbilixxi viżjoni ambizzju biex thaddan il-kultura għall-benesseri ta' kulhadd.

Konservazzjoni

Titwaqqaf il-Fondazzjoni tal-Knisja tal-Ğizwiti. Permezz tal-fondazzjoni, il-Gvern se jkun qed jikkommetti, flimkien mal-Arċidjoċesi, hidma sabiex tiġi ssalvagwardjata l-knisja u l-artifatti interni.

Karnival

Inħareg tender għal trailers u trakkijiet li ser jitpoġġew għal dispożizzjoni tad-dilettanti u l-artisti tal-karnival tul-l-erba' snin li ġejjin.

Il-Lokalità Kulturali 2022

Wettaqna l-wegħħda elettorali li jkun hemm programm kulturali kull sena, minn lokaltà li tkun iddikjarata l-Lokalità Kulturali tas-Sena u b'hekk inkomplu nsaħħħu l-wirt kulturali ta' pappiżna. Għal dan il-ġhan, il-Marsa ntagħżlet bħala l-Lokalità Kulturali 2022.

Il-Festa Maltija

Komplejna nappoġġjaw bi shiħi is-soċjetajiet relatati mal-Festa Maltija.

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GHALL-WIRT NAZZJONALI,
L-ARTI U L-GVERN LOKALI

Kultura
MALTA

Il-Malta li rridu

Il-Malta li rridu hija l-Malta li qed naħdmu għaliha permezz tal-miżuri, incenġivi u skemi li qed nvaraw b'kontinwu għall-benefiċċju tal-familji u l-intrapriżi. Hidma li twassal għall-futur aktar sostenibbli, intrapriżi aktar reżiljenti u soċjeta aktar ġusta.

sostenibbli

L-Enerġija

- Fost kriżi internazzjonali fil-qasam tal-enerġija, il-prezzijiet f'Malta jibqgħu fost l-orħos fl-Ewropa
- 19,500 familja** jgawdu mill-estensjoni tal-Feed In Tariff
- Allokati **€38 miljun** f'sena waħda biss fghajnuna u skemi biex inżidu l-użu ta' energija effiċċjenti f'pajjiżna
- Allokazzjoni ta' **€76 miljun** fuq medda ta' 20 sena għall-proġetti ta' enerġija rinnovabbli
- Aċċess għal **362 charging point** u mobile app biex sidien ta' vetturi elettriċi jiċċarġaw il-vetturi tagħhom b'tariffi vanta-għużi u fost l-orħos fl-Ewropa

L-Ilma

- Tibda topera l-ewwel Reverse Osmosis f'Għawdex
- Installatti **150 water dispensers** f'postiġiet pubblici bħall-isptar Mater Dei u entitajiet pubblici
- Jitqiegħdu **50km ta' mains tal-ilma** biex tiżied l-effiċċenza fid-distribuzzjoni
- Il-proġett tan-New Water jilhaq aktar bdiewa b'permezz ta' 400 dispenser
- B'investiment ta' **€30 miljun**, minn ta' 9.5km tgħaqqaqad l-impjant tar-Reverse Osmosis ta' Pembroke u l-ġibjuni f'Ta' Qali

L-Intrapriżza

- Permezz tal-Wage Supplement, gew investiti **€653 miljun** f'għajnuna lil **17,000 negozju u aktar minn 105,000 haddiem**
- Fl-eqqel tal-pandemja, l-assistenza komplet permezz tal-iskemi tat-teleworking, għajnuna fuq il-kirjet, għajnuna fuq il-kontijiet tad-dawl u għajnuna fil-leave tal-kwarantina, **b'total ta' €30 miljun**
- Matul l-2021, gew approvati 76 proġetti ġidu b'investiment ta' **€61 miljun** li joholqu karriera ġidha
- Permezz tal-Malta Enterprise, gew approvati **24 proġetti ta' Startups** b'investiment ta' €12-il miljun. Dawn mistennija joholqu **430 impijeg ġidid**
- Varati l-iskemi Change to Grow, Restart u Smart and Sustainable biex in-negozji jinvestu f'operat aktar sostenibbli, digitali u innovativ

L-Iżvilupp Sostenibbli

- Aktar minn **60 organizzazzjoni sportiva** jibbenefikaw minn għajnuna għal operat sostenibbli
- L-gheluq tal-impjant tal-31 ta' Marzu f'Birzebbuğa** b'investiment ta' €70 miljun
- Jitqassmu aktar minn 4,000 pencil case u ktieb dwar l-Iżvilupp Sostenibbli lill-istudenti madwar Malta u Ghawdex
- Sustainable Baby Box għat-trabi bi prodotti sostenibbli

Spaziji miftuħa

- Ir-riżġenerazzjoni u riabilitazzjoni f'Wied il-Qlejha b'investiment ta' **€5 miljun**.
- Bdew diversi xogħolijiet fil-parks fosthom il-Park tal-Familja f'Marsaskala, il-Park ta' San Clement f'Haż-Żabbar, il-Park tal-Inwadar, il-Petting Farm u l-Picnic Area f'Ta'Qali u l-Park tal-Familja f'Bengħajsa
- Jingħata bidu għall-ewwel ġnien Carbon Neutral b'investiment ta' **€1,000,000** fi ġnien ir-Rnella
- Jithawwlu l-fuq minn **1,100 siġra** f'diversi żoni f'Malta grazzi għal Parks Malta
- Jingħabru mas-**750 tunnellata ta' skart** f'kampanja ta' tindif

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-ENERGIJA,
L-INTRAPRIŽZA U L-IŻVILUPP SOSTENIBBLI

6 ta' Awwissu 2021

Lill-Onor Mr Speaker
U l-membri kollha tal-Kamra tad-Deputati

Bl-email

Onorevoli,

Linji gwida dwar riklami u materjal promozzjonali tal-gvern

Flimkien ma' din l-ittra qiegħed nibgħatlek dokument li jiena ħriġt din il-ġimgħa, u li jikkonsisti f'linji gwida dwar l-użu ta' riklami u materjal promozzjonali mill-gvern u entitajiet pubbliċi. Il-linji gwida huma maħsuba biex jiżguraw li l-infieq ta' fondi pubbliċi fuq riklami u materjal promozzjonali jservi skop leġittimu fl-interess pubbliku, u ma jintefqu fondi pubbliċi fuq pubbliċità personali jew politika.

Dawn il-linji gwida ma jirrappreżentawx regoli ġoddha fihom infushom. Huma jindikaw kif jiena bi ħsiebni ninterpretar r-regoli eżistenti fil-kodiċi ta' etika tal-ministri u l-kodiċi li jaapplika għall-persuni ta' fiduċja jekk ikolli każ li jinvolvi riklami jew materjal promozzjonali imħallsa minn fondi pubbliċi.

Il-linji gwida jkopru mhux biss riklami iżda anki, fost affarijiet oħra, artikli li jiġu ppubblikati bi ħlas (advertisements), fuljetti, kartolini, ogħġetti li jitqassmu bħala rigali, u materjal awdjobiżiż li jixxandar fuq it-televizjoni jew il-midja soċjali – dejjem jekk dawn jiġu mħallsa minn fondi pubbliċi. Fost affarijiet oħra, il-linji gwida jgħidu li:

- riklami jew materjal promozzjonali tal-gvern jew ta' entità pubblika għandu jkun fattwalment korrett f'dak li jgħid u m'għandux jinkludi kontenut ta' natura partiġġjana;
- riklam tal-gvern jew ta' entità pubblika m'għandux jinkludi isem jew ritratt ta' ministru; dan jgħodd anki għal advertorial;
- fuljett jew dokument ieħor (basta mhux riklam jew advertorial) maħruġ mill-gvern jew entità pubblika jista' jinkludi kontenut li jirreferi għal ministru, sakemm jiġu osservati ġerti kundizzjonijiet.
- ministru għandu jidderiegi fondi pubbliċi lejn il-midja għall-finijiet ta' riklamar skont kriterji oggettivi u ġusti.

Il-bżonn ta' linji gwida dwar dan is-suġġett ġie identifikat mill-Kumitat Permanenti tal-Parlament dwar l-Istandards fil-Ħajja Pubblika, huwa u jiddiskuti rapport li jiena għaddejtlu f'April li għaddha dwar kaž li kien jinvelvi riklam imħallas minn ministeru. Id-dokument anness jindirizza l-bżonn identifikat mill-Kumitat.

Il-linji gwida jikkonċernaw lill-ministri, segretarji parlamentari u persuni ta' fiduċċja fl-uffiċċji tagħhom, iżda qiegħed inqassamhom lil kull deputat għal ex hija l-Kamra tad-Deputati li għandha żżomm lill-gvern kontabbli għal għemilu u għall-infieq ta' fondi pubbliċi. Nitlob li kull ministru u segretarju parlamentari li jirċievi l-linji gwida jqassamhom internament fil-ministeru tiegħu skont kif jidhirlu neċċessarju sabiex kull uffiċċjal inkarigat bl-ikkummissionar jew il-produzzjoni ta' riklami u materjal promozzjonal jkun familjari mal-linji gwida.

Inselli għalik,

Dr George Marius Hyzler
Kummissarju għall-Istandards fil-Ħajja Pubblika

5 ta' Frar 2022

Il-Kummissarju dwar l-Istandards fil-Hajja Pubblika
Triq San Pawl
Il-Belt Valletta

Sur Kummissarju:

DWAR: INFIEQ PUBBLIKU GHALL-PUBBLIČITÀ GHALL-GVERN FIL-MEZZI TAL-PARTIT LABURISTA

Qed nibghatlek kopja ta' ittra li bghatt dal-ghodu lill-Awditur Ģeneral. Se nżommok infurmat dwar kwalunkwe risposta li se nirċievi.

Fuq il-baži tad-deċiżjoni tiegħek fil-każ ta' Carmelo Abela u tar-rakkmandazzjonijiet li għamilt sussegwentement, jidhrilna li jkun ġustifikat li int ukoll teżamina jekk id-diskrezzjoni assoluta li qed jaapplika l-Gvern fl-infieq f'reklamar tikkostitwiex imġieba mhux etika tal-Ministri li qed jieħdu dawn id-deċiżjonijiet.

L-infieq dirett u esklüssiv mal-mezzi tal-Partit Laburista mill-anqas jiksru r-rekwiżit etiku li l-Ministri jevitaw kunflitti t'interess jew li jhawwdi r-rwol tagħhom fil-Gvern mal-iħubija tagħhom fil-Partit tagħhom.

Minbarra hekk, il-fatt li l-infieq tal-Gvern isir kollu fuq il-mezzi tal-Partit Laburista jfisser li mezzi oħra ma jgórrux l-istess informazzjoni li l-Gvern hu obbligat li jassigura li tasal għand kulhadd.

Wara r-rapport tiegħek fil-każ ta' Carmelo Abela, intużat l-iskuża viljakka li għalkemm l-aġir tiegħu ma kienx etiku, kellu jkun skansat kull konsegwenza għax ma kienx hemm regola espliċita li kienet tipprobixxi dak li għamel.

Dakinhar u llum nirrespingu din l-iskuża ghax ebda kodiċi ta' etika ma jista' jipprovdi għal kull ċirkostanza possibbli u aġir kontra l-principji etiċi għandu jsib konsegwenzi indipendentement minn jekk dak l-aġir hux espressament ipprobit.

repubblika

Minkejja dan, u waqt li l-Ufficċju tiegħek għaddej bi sforz m'esperti biex isahħħah ir-regolamenti li jagħtu gwida għal imġieba aktar etika nitolbuk tikkonsidra tinkorpora s-sejbiet tiegħek dwar dan il-każ fi kwalunkwe riforma li jogħġibok tirrakomanda.

Intant, nitolbuk tivverifika dawn il-fatti u tieħu l-azzjoni maħsuba fil-ligi.

Bir-rispett,

Robert Aquilina

Ministry for Justice, Equality and Governance

Ministry-Auberge D'Aragon,
Misrah Indipendenza Valletta
Malta

Tel: E-mail: Vat Reg. No: MT21919534

Purchase Order

PO Number: 40072228

PO Date: 13/01/2022

To: Sound Vision Print Ltd
Centru Nazzjonali Laburista
Trik Miex End Hamrun
HMR1717
Malta

Delivery address: 46, Level 3,
Palazzo Spinola,
St Christopher Street, Valletta
Malta

Supplier Reference: 1001804

Delivery attention: Ms Marzia Farrugia, MFJG
Secretariat

Page 1 of 1

Item Code	Item Description	Unit	Quantity	* Unit Price €	* Amount €
P793410006	Being commitment for 2 page advert to be displayed on the 16.01.22 for Ministry MFJG. As per quote dd. 08.01.22, approved by PS MFJG on the 11.01.22. File MJEG/DCS/173/2020/V1	Unit	2.00	550.00	1,100.00
(*all amounts quoted on purchase order are excluding VAT)					1,100.00

Terms and Conditions:

In your invoice, kindly make sure to quote the above Supplier Reference and the P.O. Number.
Kindly deliver the above goods at the indicated delivery address and at the agreed price.

Delivery Instructions: Publishing of advert on the 16.01.2021.